

R.O.S.E.

Romania Secondary Education Project

Proiectul ROSE Bac++

2018 - 2022

Ghid metodologic

Limba și literatura română

editura pim
2022

Iulian Ghercă **Coordonatori** **Lidia - Mihaela Neculăeș** **Neculai Juncă**

Ghid
metodologic

**Proiectul privind Învățământul Secundar
(Romania Secondary Education Project)
Proiectul – ROSE Bac++**

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

editura pim
IAȘI, 2022

editura pim

Editură acreditată CNCSIS – 66/2010

Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 109, Iași – 700497

Tel.: 0730.086.676, 0732.430.407

Fax: 0332. 440.715

Email: editura@pimcopy.ro

www.pimcopy.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Autori: prof. Casandra Mirela
prof. Călin Luminița Liliana
prof. Neculăeș Lidia Mihaela

Copertă și desktop publishing: prof. Juncă Neculai

Corector: prof. Juncă Mihaela

Liceul Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești

**Proiectul privind Invățământul Secundar
(Romania Secondary Education Project - ROSE)**

SUMAR

Cuvânt înainte prof. Lidia - Mihaela Neculăeș, directorul Liceului Teoretic
pag. 5 – 6 *Bogdan Vodă* Hălăucești

Capitolul I I.1. Argument **pag. 7**
pag. 7 – 13 I.2. Notă de prezentare **pag. 8**

Capitolul II **CLASA a IX-a**
pag. 14 – 94 Fișă de lucru 1 – *Joc și joacă* **pag. 14**
Fișă de lucru 2 – *O, rămâi*, Mihai Eminescu. **pag. 16**
Fișă de lucru 3 – Textul narativ **pag. 18**
Fișă de lucru 4 – Personajul **pag. 20**
Fișă de lucru 5 – Lumi fantastice **pag. 22**
Fișă de lucru 6 – Textul descriptiv **pag. 23**
Fișă de lucru 7 – Comunicarea **pag. 25**
Fișă de lucru 8 – Teatrul memorialistic **pag. 26**
Fișă de lucru 9 – Figuri de stil **pag. 27**

CLASA a X-a

Fișă de lucru 1 – *Basmul cult* **pag. 29**
Fișă de lucru 2 – *Moara cu noroc*, Ioan Slavici **pag. 32**
Fișă de lucru 3 – *Hanu Ancuței*, M. Sadoveanu **pag. 34**
Fișă de lucru 4 – *Ion*, Liviu Rebreanu **pag. 37**
Fișă de lucru 5 – *Baltagul*, Mihail Sadoveanu **pag. 39**
Fișă de lucru 6 – *Luceafărul* de M. Eminescu **pag. 41**
Fișă de lucru 7 – *Amurg violet*, G. Bacovia **pag. 43**
Fișă de lucru 8 – *Psalm*, Tudor Arghezi **pag. 44**
Fișă de lucru 9 – *Riga Crypto și lapona Enigel*,
Ion Barbu **pag. 46**
Fișă de lucru 10 – *Poema chiuvetei*, de Mircea
Cărtărescu **pag. 48**

CLASA a XI-a

Fișă de lucru 1 – *Țiganiada*, Ion Budai Deleanu **pag. 49**
Fișă de lucru 2 – *Chirița în provincie*, Vasile **pag. 52**

Alecsandri	
Fișă de lucru 3 – <i>Meșterul Manole</i> , L. Blaga	pag. 56
Fișă de lucru 4 – <i>Epigonii</i> , M. Eminescu	pag. 57
Fișă de lucru 5 – <i>Când însuși glasul</i> , M. Eminescu	pag. 59
Eminescu	
Fișă de lucru 6 – <i>Luceafărul</i> , M. Eminescu	pag. 60
Fișă de lucru 7 – <i>Scrisoarea I</i> , M. Eminescu	pag. 62
Fișă de lucru 8 – <i>O scrisoare pierdută</i> , I. L. Caragiale	pag. 63
Caragiale	
Fișă de lucru 9 – <i>Lacustră</i> , George Bacovia	pag. 67
Fișă de lucru 10 – <i>De demult</i> , Octavian Goga	pag. 69
Fișă de lucru 11 – <i>Romanul psihologic</i>	pag. 71
Fișă de lucru 12 – <i>Nuntă în cer</i> , Mircea Eliade	pag. 73
Fișă de lucru 13 – <i>Enigma Otiliei</i> , George Călinescu	pag. 74
Călinescu	
CLASA a XII-a	
Fișă de lucru 1 – <i>Basmul cult</i>	pag. 75
Fișă de lucru 2 – <i>Povestea lui Harap-Alb</i> , Ion Creangă	pag. 76
Creangă	
Fișă de lucru 3 – Caracterizarea directă și indirectă	pag. 78
Fișă de lucru 4 – Elemente de structură/ compoziție	pag. 80
Fișă de lucru 5 – <i>Ion</i> , Liviu Rebreanu	pag. 82
Fișă de lucru 6 – Particularitățile de structură	pag. 84
Fișă de lucru 7 – Caracterizare directă și indirectă.	pag. 86
Fișă de lucru 8 – Romanul Subiectiv	pag. 88
Fișă de lucru 9 – Particularități de structură și compoziție	pag. 90
Fișă de lucru 10 – Textul liric - <i>Pe-ascuns</i> Virgil Cărianopol	pag. 92
Fișă de lucru 11 – <i>Șoapte</i> , George Topârceanu	pag. 93
Fișă de lucru 12 – Textul dramatic	pag. 94
Bibliografie	pag. 95
Concluzii	pag. 96

Cuvânt înainte

În perioada 2018-2022, în unitatea noastră, s-a derulat **Proiectul Rose Bac++**, din cadrul **Proiectului privind învățământul secundar ROSE, Schema de granturi pentru licee**, problemă majoră identificată la nivelul unității noastre fiind rata scăzută de promovare a examenului de bacalaureat.

Intrările în sistem, reprezentate de mediile de admitere sunt în general slabe, fapt care a generat rezultatele tot mai scăzute în cadrul examenului de bacalaureat. Această situație afectează continuarea studiilor și formarea unei cariere prin înscrierea absolvenților în învățământul superior și cel postliceal.

Din cauze socio-economice, comunitatea este afectată de fenomenul de emigrare a populației în Italia, Spania sau Anglia, unde părinți se stabilesc împreună cu întreaga familie. Ca urmare, numărul de elevi care se transferă în străinătate este în continuă creștere.

Un număr mare de elevi rămân în localitatea de domiciliu cu bunicii sau cu alte rude, fenomen care afectează performanța școlară și doar un procent de 40% dintre absolvenți urmează cursurile universitare sau postliceale.

Problemele identificate în școala noastră au fost: rată crescută a abandonului; rată de absolvire scăzută, rată de participare scăzută la examenul de bacalaureat și rată scăzută de promovare.

Soluții pentru problemele identificate:

1. Integrarea elevilor din clasa a XII-a din grupul țintă într-un program de pregătire suplimentară, săptămânală la toate disciplinele de bacalaureat.
2. Integrarea elevilor din clasele IX – XI din grupul țintă în activități de exersare și dezvoltare în cadrul activităților remediale.
3. Organizarea unor activități de vizitare a centrelor universitare din țară.
4. Participarea la activități de tip non-formal (vizite de studiu, excursii).
5. Participarea la activități de dezvoltare personală care să vină în sprijinul elevilor cu dificultăți de adaptare la curriculum –ul pentru liceu;
6. Realizarea unor seturi de fișe pe discipline folosite în pregătirea examenului de bacalaureat.
7. Implicarea părinților elevilor din grupul țintă, reprezentanților comunității locale și a reprezentanților ONG din localitate în cadrul activităților propuse.

Riscuri în implementare proiectului: elevii din grupurile vulnerabile pot lipsi de la activitățile propuse și este necesară legătura permanentă cu familiile acestora; alegerea elevilor cu potențial bun, pentru realizarea obiectivului propus în proiect; necesitatea activității de consiliere.

Activitatea remedială s-a desfășurat lunar sau bilunar, în ședințe de câte 2 ore, la obiectele pentru care se susține examen de bacalaureat.

La limba română, s-au desfășurat activități diferențiate, cu aplicații pe texte din autorii din programele claselor a IX-a, a X-a, a XI-a și a XII-a, pentru:

- identificarea lacunelor prin testare inițială și completarea acestora;
- recuperarea și completarea cunoștințelor la nivelul minim al curriculum-ului, pentru ciclul inferior, la disciplinele limba și literatura română, matematică;
- dezvoltarea competențelor de baza la disciplinele de bacalaureat prin strategii interactive și activități diferențiate centrate pe elev, la ciclul superior;
- informarea constantă a elevilor din grupul țintă cu privire la rezultatele obținute în urma aplicării fișelor/ chestionarelor de progres și a părinților acestora pentru fiecare elev în parte motivând importanța finalizării studiilor, susținerii și promovării examenului de bacalaureat;
- utilizarea metodelor activ participative și a tehnicilor de lucru diferențiat, pe grupe, în care activitățile să fie centrate pe sarcini și elev, exemple de bună practică, film didactic.
- utilizarea corectă și adecvată a limbii române în diferite situații de comunicare
- utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare
- punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare
- argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare.

Prezentul ghid conține un argument pertinent, o notă de prezentare, o serie de considerații și sugestii metodologice, precum și nouă fișe de lucru pentru clasa a IX-a, zece fișe de lucru pentru clasa a X-a, treisprezece fișe de lucru pentru clasa a XI-a și douăsprezece fișe de lucru pentru clasa a XII-a, propuse de profesorii catedrei de limba și literatura română implicați în proiect, și poate constitui un instrument valoros de pregătire a elevilor pentru examenul de bacalaureat.

prof. Lidia Mihaela Neculăeș
Directorul Liceului Teoretic Bogdan Vodă Hălăuțești

CAPITOLUL I**Argument**

Disciplina Limba și literatura română are o importanță semnificativă în cadrul examenului de bacalaureat, având, totodată, statut de disciplină obligatorie în cadrul aceluiași examen pentru toate specializările din învățământul liceal.

În acest sens, pregătirea elevilor pentru examenul de bacalaureat necesită atât motivarea acestora prin material interactiv, cât și exersarea unor activități de tip extracurricular, care să continue procesul de evoluție și în afara orelor de curs.

Deoarece volumul de informație pentru absolvirea liceului în condiții optime nu poate fi acoperit doar în timpul orelor de curs, trebuie recunoscută nevoia de a facilita accesul la informație și pregătire suplimentară.

Programul „ROSE” reprezintă o oportunitate prin care elevii pot participa la ore suplimentare de pregătire și îi ajută pe elevii de liceu să își dezvolte abilitățile de comunicare și să își îmbogățească nivelul de cunoștințe la limba și literatura română.

Ghidul de față reprezintă rezultatul pregătirii elevilor în cei patru ani de desfășurare a proiectului „ROSE” în Liceul Teoretic ”Bogdan Vodă” Hălăucești, fiind deasemenea și un material de pregătire pentru actualii elevi.

Notă de prezentare

Asemenea fiecărei discipline, limba și literatura română operează cu diferite noțiuni, cu termeni specifici, un lexic complex, astfel încât elevii care vor susține examenul de bacalaureat e necesar:

- să utilizeze corect limbajul specific disciplinei,
- să recunoască anumite aspecte teoretice,
- să folosească în mod complet noțiunile aprofundate.

În acest sens, pregătirea elevilor pentru examenul de bacalaureat trebuie privită ca un proces pe durata celor patru ani de învățământ liceal. Diferența de perspectivă ne oferă oportunitatea de a aprofunda subiecte cheie din materia școlară și de a folosi timpul adițional orelor de clasă în recuperarea lipsurilor adunate pe parcursul anilor școlari și perfecționarea abilităților deja prezente.

Bazele competențelor lingvistice se pun în clasa a IX-a și sunt perfecționate în decursul anilor de liceu ajutând și la comunicarea mult mai eficientă în cadrul altor materii. Datorită volumului mare de informație, Limba și literatura Română este considerată printre cele mai grele materii, fapt ce poate fi confirmat de elevii claselor liceale, dar care vine la pachet cu o gamă variată de abilități și cunoștințe necesare succesului elevilor în societate.

Ghidul rezultat cuprinde următoarele:

1. Clasa a IX-a - Fișe de lucru

- Competențe specifice

2. Clasa a X-a – Fișe de lucru

- Noțiuni teoretice
- Competențe specifice
- Itemi propuși

3. Clasa a XI-a – Fișe de lucru

- Noțiuni teoretice
- Competențe specifice
- Itemi propuși

4. Clasa a XII-a – Fișe de lucru

- Noțiuni teoretice
- Competențe specifice

- Itemi propuși

Clasa a IX-a

Data fiind schimbarea produsă la nivelul clasei a IX-a, putem spune că modalitatea de abordare a materiei oferă o libertate mai mare de exprimare și aprofundare atât elevilor cât și profesorilor.

- I. Astfel, în ghidul de față am căutat să formez elevilor anumite competențe specifice, în funcție de conținuturile propuse:
 1. Pentru utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte:
 - a) S-a avut în vedere corelarea competenței cu nivelurile de receptare a textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosemantic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal și proverbial.
 - b) S-a realizat o selecție a textelor ficționale și nonficționale, memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridice, administrative și argumentative.
 2. Pentru identificarea unor elemente specifice din structura unor tipuri textuale studiate, s-au aprofundat următoarele:
 - a) Rolul verbelor în narațiune,
 - b) Rolul adjectivelor în descriere,
 - c) Rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere, de încheiere,
 - d) Tipuri textuale și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ.
 3. Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate s-a realizat prin următoarele:
 - a) Exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor față de textele literare și nonliterare, prin dialog și monolog.

- b) Exprimarea în scris a reacțiilor și a opiniilor față de textele literare și nonliterare.
 - c) Însușirea unor tipare textuale precum:
 - Jurnalul de lectură
 - Eseul liber
 - Eseul structurat
4. Redactarea unor texte diverse a fost realizată bazându-se pe următoarele conținuturi:
- a) Relatarea unei experiențe personale
 - b) Descrierea
 - c) Argumentarea
 - d) Rezumatul
 - e) Caracterizarea de personaj
5. S-a urmărit utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise prin însușirea și respectarea normelor limbii române la toate nivelurile: fonetic, ortografic, de punctuație, morfo-sintactic și lexicogramatical.
- a) Reguli de construire a monologului,
 - b) Reguli de construire a dialogului.
- II. Elevii și-au însușit modalitățile de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare:
- 1. Aplicarea unor tehnici vizând înțelegerea textelor literare și nonliterare:
 - a) Stabilirea ideilor principale,
 - b) Rezumarea,
 - c) Identificarea câmpurilor semantice.
 - 2. Identificarea temelor literare în textele studiate:
 - a) Temă, motiv,
 - b) Relații tematice între textele studiate.

3. Compararea ideilor și abilităților diferite în dezvoltarea aceleiași teme literare.
4. Aplicarea conceptelor de specialitate în analiza și discutarea textelor literare studiate:
 - a) Genuri literare (epic, liric, dramatic);
 - b) Autor, narator, eu liric, cititor;
 - c) Moduri de expunere;
 - d) Perspectivă narativă (subiectivă și obiectivă);
 - e) Descrierea (portretul literar, tabloul literar)
 - f) Dialogul (modalitățile de caracterizare a personajelor)
 - g) Figuri de stil (personificarea, comparația, enumerația, repetiția, epitetul, hiperbola, antiteza, metafora, inversiunea, alegoria).

III. Argumentarea, în scris și oral, a unor opinii în diferite situații de comunicare a reprezentat o altă componentă vizată în construcția textului argumentativ, specificând rolul conectorilor în argumentare. De asemenea, s-a avut în vedere formarea competenței de a argumenta un punct de vedere privind textele studiate, atât prin discursul argumentativ scris, cât și prin cel oral.

Clasa a XII-a

- I. Pentru clasa a XII-a ,s-a avut în vedere urmărirea strictă a formării competențelor de evaluat, atât generale, cât mai ales specifice.

Utilizarea corectă a literaturii române, în diferite situații de comunicare s-a utilizat prin următoarele competențe specifice:

 - Utilizarea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare în monolog și dialog, în vederea realizării unei comunicări coerente și eficiente prin următoarele corectitudini: regulile monologului, tipurile de monolog, exprimarea reacțiilor textelor literare și non-literare, filme artistice, documentare, etc.

- Reguli de construire a unui dialog
- Stiluri funcționale
- Rolul elementelor verbale, non-verbale, paraverbale în comunicare.

II. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare, a formelor de exprimare, fie prin scris, fie oral, compatibile cu situația de comunicare în elaborarea unor texte:

- Reguli generale de redactare/structură a textului, adecvare la cerința de redactare, așezare în pagină
- Relatarea unei experiențe personale, descriere, povestire, argumentare, știri, anunțuri publicitare, proces verbal--)
- Exprimarea reacțiilor și a operelor față de textele literare studiate sau la prima vedere(argumentare, rezumat, eseu structurat, etc.)

III. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea unor texte sau tipuri de mesaje ce sunt bazate pe următoarele criterii:

- Tipuri de limbaj
- Expresivitatea limbajului

IV. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin anumite tipuri de texte:

- Texte literare
- Texte memorialistice, epistolare
- Mesaj audio-vizual
- Sens denotativ, sensuri conotative.
- Schema comunicării(emițător, receptor,cod, canal, mesaj)
- Texte jurnalistice, administrative.
- Scopul comunicării.
- Ficțiune, realitate.

V. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în producerea/ receptarea textelor orale și scrise, cu explicarea rolului lor în construirea mesajului s-a format prin conținuturi de tipul:

- Componentele și funcțiile actului de comunicare
- Simboluri ale receptării și procedurii textelor orale și scrise
- Normele limbii literaturii române la toate normele

- Tipuri textuale și structura specifică
- Rolul verbelor și al adjectivelor în texte narative și descriptive.

VI. Utilizarea adecvată a strategiilor de înțelegere și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și non-literare s-a format pe baza următoarelor competențe specifice:

- Identificarea și analiza principalelor competențe de structură, compoziție și limbaj în textele lirice, narative și dramatice
- Interpretarea unor texte la prima vedere sau studiate prin prisma propriilor păreri, experiențe, valori

VII. O altă competență generală este cea a raportării unui text studiat la epoca sau curentul literar/cultural reprezentativ având la îndemână următoarele competențe specifice:

- Identificarea și explicarea relațiilor dintre operele literare și contextul apariției lor.
- Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin relaționarea cunoștințelor asimilate.

VIII. Argumentarea, în scris sau oral, a unor opere în diverse situații de comunicare este esențială în asigurarea promovării examenului de bacalaureat:

1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare și non-literare studiate sau la prima vedere.
 - Construcția textului argumentativ.
 - Rolul conectorilor în argumentare.
 - Structuri și tehnici argumentative
 - Logica și coerența mesajului argumentativ.
2. Argumentarea unui punct de vedere față de problematica pusă în discuție
 - Verbe evaluative.
 - Adverbe de mod predicative
 - Construcția discursului argumentativ.

CAPITOLUL II

FIȘĂ DE LUCRU (1)
CLASA a IX-a

Joc și joacă

Citește cu atenție textul următor:

Dragii mei, o să mă joc odată
Cu voi, de-a ceva ciudat.
Nu știu când o să fie asta, tată,
Dar, hotărât, o să ne jucăm odată,
Odată, poate, după scăpătat.

E un joc viclean de bătrâni
Cu copii, ca voi, cu fete ca tine,
Joc de slugi și joc de stăpâni,
Joc de păsări, de flori, de câni,
Și fiecare îl joacă bine.

Ne vom iubi, negreșit, mereu
Strânși bucuroși la masa,
Subt coviltirele lui Dumnezeu.
Într-o zi piciorul va rămâne greu,
Mâna stângace, ochiul sleit, limba scămoasă.

Jocul începe încet, ca un vânt,
Eu o să râd și o să tac,
O să mă culc la pământ.
O să stau fără cuvânt,
De pildă, langa copac(...)
Voi să nu vă mâhniți tare
Când mă vor lua și duce departe
Și-mi vor face un fel de înmormantare
În lutul afânat sau tare.
Așa e jocul, începe cu moarte.

(De-a v-ați ascuns, Tudor Arghezi)

1. Scrieți 3 enunțuri în care să vă exprimați impresia în urma lecturii textului suport.
2. Găsiți în text două structuri/secvențe care ilustrează tema jocului

3. Explicați sensul umrătoarelor secvențe.

„E un joc viclean de batrani

Cu copii, ca voi, cu fetite ca tine,,

4. Având în vedere textul suport, cui credeți că se adresează Tudor Arghezi? Motivați răspunsul prin două secvențe/structuri potrivite.

5. Ce asemănare și ce deosebire se poate găsi între textul poetic „De-a v-ați ascuns,, și „Prefață,, , ambele aparținând lui Tudor Arghezi.

6. Menționați două motive literale care susțin tema literală a jocului.

7. Alcătuiți un joc pe care să îl prezentați colegilor. Stabiliți un regulament al jocului, locul de desfășurare și modalitatea de evaluare a jucătorilor, precum și de premiere a câștigătorilor.

8. Citiți următoarea afirmație a autorului.

„Nicio jucărie nu e mai frumoasă ca jucăria de vorbe,, - Tudor Arghezi, „Povești cu oi,,

*Cum interpretați cuvintele autorului?

FIȘĂ DE LUCRU (2)
CLASA a IX-a
TEMA LITERALĂ, MOTIVUL LITERAL
ELEMENTE DE PROZODIE-RIMA, MĂSURA
VERSURILOR.

Text suport: „O, rămâi”, de Mihai Eminescu.

"O, rămâi, rămâi la mine,
Te iubesc atât de mult!
Ale tale doruri toate
Numai eu știu să le-ascult;

În al umbrei întuneric
Te asemăn unui prinț,
Ce se uit-adânc în ape
Cu ochi negri și cumiți;

Și prin vuietul de valuri,
Prin mișcarea naltei ierbi,
Eu te fac s-auzi în taină
Mersul cârdului de cerbi;

Eu te văd răpit de farmec
Cum îngâni cu glas domol,
În a apei strălucire
Întinzând piciorul gol

Și privind în luna plină
La văpaia de pe lacuri,
Anii tăi se par ca clipe,
Clipe dulci se par ca veacuri."

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupra-mi clătinând;
Șuieram l-a ei chemare
Ș-am ieșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m-aș întoarce
A-nțelege n-o mai pot...
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

1. Menționați tema literală principală identificată în textul poetic eminescian, valorificând poezia citată.
2. Menționați două teme secundare identificate în textul suport, valorificând creația poetică eminesciană.
3. Identificați patru motive literare care susțin tema literară a naturii.
4. Selectați din textul suport trei figuri de stil diferite și numiți-le.
5. Menționați rima și măsura versurilor din prima strofă.
6. Explicați sensul următorului vers.
„ Eu te văd răpit de farmec”
7. Alcătuiți familia lexicală a cuvântului „*pădure*,”.
8. Găsiți sinonime contextuale pentru: „*vuietul*,” ; „*taină*,” ; „*văpaia*,” ; „*clătinând*,”.
9. În care dintre textele poetice eminesciene mai întâlnim tema literară a naturii?

FIȘĂ DE LUCRU (3)**Textul narativ, momentele subiectului, naratorul, personajul.****CITEȘTE CU ATENȚIE TEXTUL URMĂTOR:**

După-masă, Magotu și Nicu vin la mine în cameră, vor să-mi ajute la despachetarea lucrurilor. Mă pizmuiesc pentru că eu am o odaie singur, pe câtă vreme ei trebuie să stea laolaltă. Mă întrebă cât plătesc pensiunea. Nu știu, tata nu mi-a spus, nici eu nu l-am întrebat.

— Aici ai s-o duci ca-n sânul lui Avram, zice Magotu. Eu stau de trei ani, acum intru în al patrulea și, slavă Domnului, n-am de ce mă plâng. Gazda e bună ca plăcinta cu mere.

— Dar bărbatul ei ? întreb.

— N-are bărbat. A murit acum opt-nouă ani.

— Vasăzică madam Bordenache e văduvă? Nu știam.

— Pardon, Dona Bianca, mă corectează Magotu.

Să nu-i zici „madam”, că se supără.

— E italiancă?

Magotu râde: — Dacă o cheamă Bianca, ce vrei să fie, cehoslovacă? Are dreptate, din cauza asta îi spune fie-si bambina.

— Dar bărbatul ei tot italian era?

— Ba nu, român sadea. A ținut o băcănie în Piața Nouă, e mult dc-atunci. O să-ți povestească ea.

— A fost marinar pe vremuri, mă lămurește Nicu, și făcea curse la Istanbul. Acolo a cunoscut-o pe „madam” și s-au îndrăgostit, mă înțelegi. Inșă ea e de fel din Reggio, Sicilia, stabilită mai demult cu părinții la Constantinopol. Magotu mi-arată pe perete o fotografie veche, cu ramă din scoici, care o înfațișează pe Dona Bianca cu bărbatu-său, ca mireasă și mire. Gazda mea, în rochie albă, purtând o cunună de lămâiță pe cap, arată ca o zeiță. Dacă nu mi-ar fi spus Magotu, n-aș fi re-cunoscut-o, într-atât e de schimbată. Numai nasul i-a rămas același. Mă uit la fotografia bărbatului ei: n-am văzut până acum un ginere care să poarte barbă. Din cauza asta, pare mult mai vârstnic. Nu știu de ce nu mă pot obișnui cu gândul că el este tatăl domnișoarei Lotte. E ciudat că-mi pare rău, mă întristez fără motiv.

— I-a rămas Donei Bianca ceva avere după bărbatul ei ?

— Aș, nu se prea vede. Altfel, n-ar lua elevi în pensiune. Trăiește și ea, săraca, pe spinarea noastră. — Dar casa este a ei ?

— De unde! Stă cu chirie.

Desfacem pachetele. Mama mi-a pus înăuntru o mulțime de bunătăți: cozonaci, prăjituri, șunci și fructe. Lui Magotu îi sclipesc ochii. Îl invit să ia ce-i place, și el n-așteaptă să-i spun de două ori: îmbucă repede câteva prăjituri și aproape o jumătate de cozonac cu nuci. Nu mă dumiresc cum de-i este așa de foame. Abia a trecut o jumătate de oră de când ne-am ridicat de la masă. Nicu se mulțumește cu o pară. I se face și celuilalt poftă de pere și dă gata câteva, cât ai clipi. Nicu, văzând asta, nu se poate stăpâni și-i strigă:

— Ho, nesățiosule! Ho, burtă spartă! Apoi se întoarce spre mine și zice: Dă-1 afară, că-ți înfulecă toate prăjiturile. Magotu, drept răspuns se uită mai întâi la ceas, pe urmă, foarte liniștit, scoate din buzunar un carnet și însemnează: La 14 septembrie 1914, ora 2:20, adus injurii, facându-mă „nesățios” și „burtă sparta”. Sunt nedumerit.

— De ce-l notezi acolo ? Magotu surâde cu importanță și-mi explică:

— Mă-sa mi l-a dat în primire. Mi-a spus: „Ai grijă de el, să nu umble haimana, să nu se apuce de băut, să nu umble după fete”. Eu răspund de educația lui, am promis solemn. D-aia mi-am cumpărat carnetul, la o notă rea, dacă se obrăznicește - tranc!

- îl însemnez colea. Când o veni, i-l arăt: „Poftim, madam, aici sunt delictele odraslei matala, cercetează și aplică-i constituția!”

— Idiotule, îl apostrofa Nicu furios, pe mă-ta s-o strigi „madam”! Magotu scoate din nou carnetul cu pricina și, foarte calm, însemnează: La 14 septembrie 1914, ora 2:25, apostrofat: „idiotule” și a insultat-o pe mama, spunându-i „madam”.

(Mihai Drumeș - „Elevul Dima dintr-a șaptea”)

1. Identificați două structuri care să menționeze repere spațiale și temporale.
2. Menționați personajele participante.
3. Realizați câmpul lexical al produselor culinare cu două secvențe din textul suport
4. Menționați tipul naratorului, exemplificând cu două secvențe din textul suport.
5. Care sunt momentele subiectului prezente în textul suport? Alcătuiți un plan de idei, făcând totodată, fiecare moment al subiectului identificat.
6. Selectați din text o structură narativă, una dialogată și una monologată
7. Menționează într-un enunț tema literală a fragmentului.
8. Menționează două trăsături de caracter ale lui Magotu, exemplificând cu secvențe din text.
9. Exprimați opinia în legătură cu atitudinea personajului Nicu într-un text argumentativ de aproximativ 15-20 de rânduri.

FIȘĂ DE LUCRU (4)
-PERSONAJUL-
CARACTERIZARE DIRECTĂ, CARACTERIZARE INDIRECTĂ,
MODALITĂȚI DE REALIZARE

CITEȘTE TEXTUL URMĂTOR:

„Stătea stâlp acolo, în acele zile grase și vesele, un răzăș străin, care mie îmi era drag foarte, închina oala cătră toate obrazele, asculta cu ochii duși cântecele lăutarilor și se lua la întrecere până și cu moș Leonte la tâlcuirea tuturor lucrurilor de pe lumea asta,

Era un om înalt, cărunt, cu fața uscată și adânc brăzdată, în jurul mustății rușinate și la coada ochilor mititei, pielea era scrijelată în crețuri mărunte și nenumărate. Ochiul lui era aprig și neguros, obrazul cu mustață rușinată părea că râde cu tristeță.

Îl chema Ionița comisul. Dumnealui, Ioniță comisul, avea o pungă destul de grea în chimir, sub straietele de șiac sur. Și venise călare pe un cal vrednic de mirare. Era calul din poveste, înainte de a mânca tîpsia cu jar. Numai pielea și ciolanele! Un cal roib, pintenog de trei picioare, cu șaua naltă pe dânsul, neclintit într-un dos de părete, cu mănunchiul de ogrinji sub bot.

- Eu aici îs trecător ... cuvânta, cu oala în mână, dumnealui Ioniță comisul; eu în calic și pornesc în lumea mea. De dus însă nu se ducea. Stătea cu noi.,,

(Mihail Sadoveanu - *Iapa lui Vodă* din volumul *Hanul Ancuței*)

1. Explicați sensul contextual al structurii „stătea acolo stâlp”.
2. Caracterizați personajul Ioniță comisul, având în vedere următoarele repere:
 - a) Caracterizare directă:
 - cuvintele naratorului.
 - cuvintele proprii(emise de personaj).
 - autocaracterizare.
 - b)Caracterizare indirectă:-fapte,,exemple,,
 - atitudini.
 - limbaj.
 - nume.
 - îmbrăcăminte.

3. Realizați câmpul lexical al vestimentației.

4. Ce fel de om este Ioniță comisul? Argumentați cu secvențe din textul suport.

5. Realizați un text în care să relatați o întâmplare reală sau imaginară din timpul unei călătorii

Să aveți în vedere următoarele indicații:

- compunerea va avea cele trei părți componente
- va avea o întâmplare, încadrată spațial și temporal, cu cel puțin două personaje.
- compunerea va dezvolta subiectul propus.

FIȘĂ DE LUCRU (5)
TEXTUL NARATIV.
(LUMI FANTASTICE).

-CITEȘTE CU ATENȚIE TEXTUL URMĂTOR:

“Toți trei priveau la luminița rătăcitoare care se fâstâcise și nu-și mai găsea locul. Luminițelor rătăcitoare le e extrem de neplăcut să fie privite direct.

— Nu vreți să luați loc, dragă Blubb? întrebă piticuțul.

— Adevărul e, răspuse luminița rătăcitoare, că sînt foarte grăbită și doream doar să vă întreb dacă ați putea să-mi spuneți în ce direcție trebuie s-o iau ca să ajung la Turnul de Fildes.

— Huhu, făcu spiridușul nopții, vreți să mergeți la Crăiasa Copilă?

— Așa e, spuse luminița rătăcitoare, am să-i transmit o veste importantă.

— Ce veste? scrișni mîncătorul de pietre.

— Să vedeți, luminița rătăcitoare se mută de pe un picior pe altul.

— E o veste secretă.

— Noi trei avem aceeași misiune ca și tine .

— Huhu! răspuse spiridușul nopții Wuswusul. Sîntem între colegi.

— S-ar putea să avem de transmis aceeași veste, spuse piticuțul Luc-luc.

— Așază-te și vorbește! scîrțîi Scrișnicronț.”

(Michael Ende, *Poveste fără sfârșit*)

Înțelegerea textului literar:

1. Menționează sensul din text al structurilor: „se fâstâcise,, ; „se mută de pe un picior pe altul,, ; „avem aceeași misiune,,.

2. Numește două structuri care reprezintă indici spațiali.

3. Având în vedere perspectiva narativă obiectivă a fragmentului suport,menționează tipul naratorului și trei mărci narrative specifice.

4. Identifică două moduri de expunere prezentate în textul suport, exemplificând cu câte o structură reprezentativă.

5. Menționează care este misiunea luminiței rătăcitoare, valorificând textul suport.

6. Redactează un scurt rezumat al textului suport.

7. Redactează o compunere narativă în care să povestești o întâmplare imaginară din timpul unei întâlniri neașteptate cu „luminița rătăcitoare,,. Află misiunea secretă a acesteia și ajut-o să o ducă la îndeplinire.

FIȘĂ DE LUCRU (6).
TEXTUL DESCRIPTIV, TIPURI DE TEXTE DESCRIPTIVE.

CITEȘTE CU ATENȚIE TEXTELE UMRĂTOARE:

A. „O lampă portativă cu abajur era aprinsă pe o masă rotundă, răspândind cercuri de umbre degradate prin casă și imprimând un rotocol alb în tavan. Felix privi în odaie. Încăperea era mai mult lungă decât lată și avea o fereastră care da în geamlâc, acoperită cu o mare cortină de pluș maron. Lucirea pereților atrase atenția lui Felix, care descoperi cu mirare că odaia era tapetată cu o hârtie dungată și cu mici flori de miozotis. În schimb, patul era nou și așa de scund, încât părea un divan. Două suluri moi de catifea se sprijineau la capete pe spezeze ornamentate cu împletituri de pai. În apropierea ferestrei se afla o masă de toaletă cu trei oglinzi mobile și cu multe sertare.”

(G. Călinescu - *Enigma Otiliei*)

B. „Delta Dunării, situată la mijlocul distanței dintre Ecuator și Polul Nord, reprezintă un ținut al apelor și uscatului în permanentă mișcare. Începută în Cuaternar, colmatarea de către Dunăre a unui vechi golf al Mării Negre a dus la formarea Deltei, cel mai nou teritoriu al României, având o suprafață de 4320 km² din care doar 13% reprezintă porțiunea de uscat, restul de 87% fiind reprezentat de mlaștini, lacuri, gârle și ape permanente. Fauna din deltă este bine reprezentată, cuprinzând mamifere, insecte, peste 300 de specii de păsări și peste 110 specii de pește. Dintre păsări amintim pelicanul (*Pelicanus cispius*), egreta (*Egretta sp.*), lopătarul (*Platalon le.*), lebedele (*eggnus cygnus*), etc”

(George Marcoci, *Delta Dunării, în „Valori, magazin cultural științific, anul I, nr.3, iulie, 1999*)

1. Ce tip de descriere reprezintă fiecare dintre cele două texte suport? Argumentați afirmația cu secvențe din cele două fragmente.

2. Identificați în textul A două structuri care să reprezinte detalii ale unor elemente ce compun spațiul camerei.

3. Selectați din textul B două denumiri științifice ale unor păsări care fac parte din eco-sistemul Deltei Dunării.

4. Explicați sensul contextual al structurilor din textul A: „*cercuri de umbre degradate*„ ; „*lucirea pereților*„.

5. Explicați sensul contextual al structurilor din textul B: „*în permanentă mișcare*„ ; „*este bine reprezentată*„.

6. Precizați o asemănare și o deosebire la nivelul structural al celor două texte suport.

7. Redactați o descriere literară a unui spațiu interior care v-a atras atenția.

FIȘĂ DE LUCRU (7)
SITUAȚIA DE COMUNICARE, SCHEMĂ DE COMUNICARE
(EMITĂTOR, RECEPTOR, CANAL MESAJ, COD).

CITEȘTE CU ATENȚIE URMĂTORUL TEXT:

„ Pe treptele din față, rezemat cu spatele de ușă, stătea Simion, paznicul. Ilie Pop se apropie și-l mișcă.
 — Bade Simion! Bade Simion!
 Simion tresări, puse mâna pe bâta de alături și deschide ochii.
 — Ce-i?
 — Eu sunt, Ilie!
 — Ce-i mă?
 — Scoală-te să-ți spun ceva.
 — Ce-i, mă Ilie? Ce-ai pățit?
 — Am venit acuma de la Cluj...am venit prin pădure, am scăpat rata... și la Poiana Sașului, bade Simion, nici un ceas n-a trecut, să mă trăsnească Dumnezeu, dacă te mint, am văzut-o din aia...cât o combină era...
 — Ce, mă?
 — O farfurie zburătoare, bade Simion, să nu mă mișc de aici.
 Simion lasă bâta deoparte, se uită lung la el, apoi zice liniștit
 —Du-te, mă Ilie dracu și te culcă!,,

(Ion Groșan - OZN-ul)

1. Numiți cine este emițătorul și cine este receptorul.
2. Relatați situația de comunicare dintre cei doi participanți la conversație.
3. Ce elemente nonverbale și paraverbale întâlniți în conversația dintre badea Simion și „Ilie Pop,,.
4. Identificați în textul suport două secvențe specifice comunicării directe.
5. Explicați sensul contextual al secvenței „să mă trăsnească Dumnezeu,,.
5. Realizați o situație de comunicare asemănătoare în care să relatați o întâmplare din timpul unei ore de curs. Veți avea în vedere folosirea unor structuri specifice comunicării directe, din textul suport: „Ce-i?,, ; „mă jur,, ; „am văzut-o din aia,, ; „ să nu mă mișc de-aici,,. Dialogul trebuie să aibă minim zece replici și să dezvolte subiectul propus.

FIȘĂ DE LUCRU (8) TEATRUL MEMORIALISTIC

CITEȘTE CU ATENȚIE TEXTUL URMĂTOR:

„De ce îmi plăcea istoria? Fiindcă aveam sentimentul că trăiesc de atunci, de pe vremea egiptenilor și asirienilor. Aveam cincisprezece ani, dar îmi simțeam gândirea milenară (sentiment miraculos, care se micșorează pe măsură ce începem să trăim) și îmi dădeam seama că la capătul viu al acestui fluviu care înainta spre necunoscut eram eu. Asta era neîndoielnic: născut eram punctul la care ajunsese până atunci istoria? Cine altcineva? Cei dinaintea mea erau bătrâni și vedeam până unde o aduseseră. Era acum rândul meu. Stăteam rezemat de bancă și mă uitam, în timpul orelor, la profesori fără să-i văd și adesea fără să-i aud, copleșit de acest sentiment divin care ne face atât de bătrâni fiind atât detineri și din care ni se formează pentru totdeauna idealurile și visurile. Totul e posibil pentru noi. De ce nu? Și una din cele mai frumoase ore din cei patru ani de școală normală pe care i-am urmat nu se poate reda, fiindcă relief au numai lucrurile negative, iar lumina din sufletul nostru, cu cât e mai puternică, cu atât mai mult subțiază toate contururile din amintire și nedescurajează să le reconstituim. „

(Marin Preda; „Ora de istorie,,)

1. Indică sensul contextual al secvenței „îmi simțeam gândirea milenară,,.
2. Menționează motivul pentru care autorul se simte atras de ora de istorie.
3. Precizează din ce perioadă a vieții evocă amintirile autorul, valorificând informațiile din textul suport.
4. Menționează două stări sufletești trăite de M. Preda în timpul orelor de istorie, folosindu-te de informațiile găsite din textul de mai sus.
5. Argumentează faptul că textul suport face parte dintr-o operă de tip memorialistic, ținând cont de fragmentul suport scris de Marin Preda.
6. Alcătuieste o scurtă evocare în care să prezentați evenimente din timpul unei ore de curs. Închipuiți-vă că sunteți la vârsta maturității, iar evenimentele relatate au avut loc în urmă cu mulți ani:
 - prezentarea unor fapte reale petrecute cu mult timp în urmă.
 - exprimarea propriilor sentimente (exprimare subiectivă, relatare la persoana I).
 - surprinderea unor sentimente personale.
 - folosirea timpului trecut, cu predilecție imperfectul, mai mult ca perfectul și perfectul compus, modul indicativ.
 - crearea unei compuneri care să creeze impresia relatării unui adevăr cu rol documentar

FIȘĂ DE LUCRU (9)
FIGURI DE STIL, REPETIȚIA, ENUMERAȚIA, COMPARAȚIA ȘI
METAFORA.

CITEȘTE URMĂTORUL TEXT POETIC:

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S-așează bruma peste vii
- De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O, vino iar în al meu braț,
Să te privesc cu mult nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău!

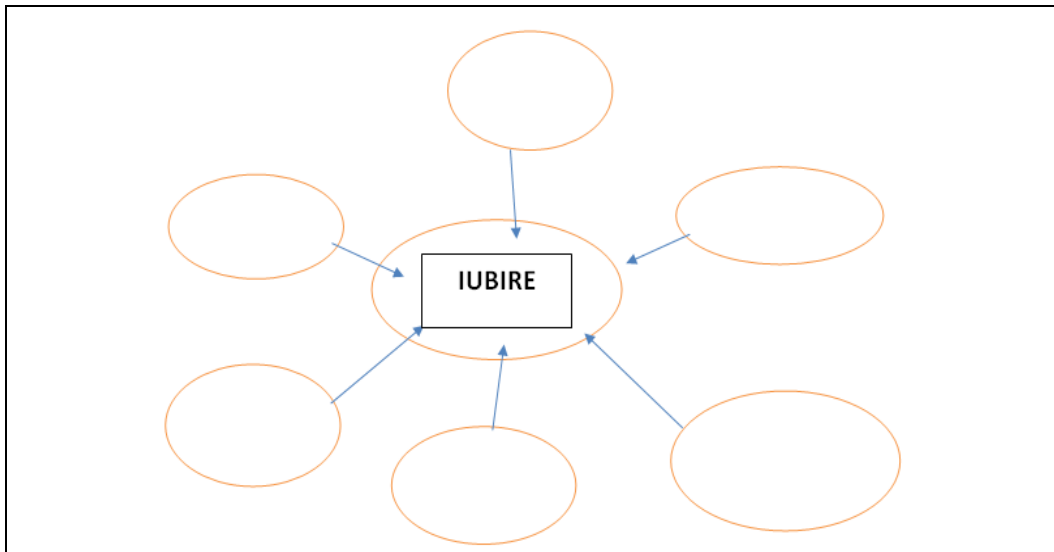
Ți-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne primblam prin văi și lunci,
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori?

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scânteii...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu înseninezi mereu
Viața sufletului meu,
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!
Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

(Mihai Eminescu; „*Vezi, Rândunelele se duc*”)

1. Indicați sensul contextual al secvenței „*să te privesc cu mult nesat*„.
2. Identificați tema poetică și trei motive literare care o susțin.
3. Identificați în poezie o metaforă, o repetiție, o comparație, și o enumerație.
4. Realizați omonimia cuvântului „*ochi*„ ; alcătuind două enunțuri.
5. Alcătuiți enunțuri în care cuvântul „*scânteii*„ să fie folosit cu sens conotativ, apoi denotativ.
6. Identificați în textul poetic eminescian trei cuvinte/structuri care nu respecta normele literare actuale.
7. Explicați repetiția din prima și ultima strofă a poeziei, evidențiind, totodată, sentimentele eului eminescian.
8. Explicați sensul versurilor din penultima strofă.
9. Sintetizați sub forma unui titlu scurt ce aparține fiecărei strofe. Completați apoi diagrama de mai jos.

CLASA A X-A
LECTURA PROZEI NARATIVE (I)

FIȘĂ DE LUCRU 1
BASMUL CULT
„POVESTEA LUI HARAP-ALB” DE ION CREANGĂ

1. Coordonate ale vieții și operei scriitorului
2. Evidențierea trăsăturilor care fac posibilă încadrarea operei în specia literară pe care o ilustrează
3. Exprimați-vă opinia despre tema și viziunea despre lume a basmului pornind de la ideile exprimate de G. Călinescu: *„Fantasticul e tratat realist, cu culoare locală, țărănească. [...] Efectul literar vine din originala alăturare a miraculosului cu cea mai specifică realitate și e din câmpul comicului”*.
4. Enumeră temele și motivele operei. Explică ce sensuri primesc în basmul lui Creangă cei doi termeni Binele și Răul pornind de la citatul „și răul câteodată prinde bine la ceva”.
5. Poate fi considerat un bildungsroman? Argumentați!
6. Precizați semnificația titlului.
7. Explică simetria incipitului cu finalul. Reperete spațio-temporale.
8. Numiți perspectiva narativă a operei având în vedere citatul: *„...poate or izbuti să ieie fata împăratului Roș, poate nu, [...] cum le-o fi norocul. Ce-mi pasă mie? Eu sunt dator să spun povestea și vă rog să ascultați”*.
9. Găsește sensurile simbolice ale probelor la care este supus Harap – Alb: Trecerea podului, Traversarea pădurii labirint, Fântâna-grota, coborarea în Infern.

10. Oferă o justificare pentru ordinea probelor enumerate în text: sălățile, cerbul, fata.
11. Creangă utilizează triplicarea. În ce constă aceasta?
12. Exemplifică tipurile de conflicte existente în operă.
13. Respectă Creangă în realizarea inedită a personajelor sale una dintre constrângerile definitorii ale acestei specii menționată de G. Călinescu în *Estetica basmului*: „eroii nu sunt numai oameni, ci și anume ființe himerice, animale. [...] Ființele neomenești din basm au psihologia și sociologia lor misterioasă. Ele comunică cu omul, dar nu sunt oameni. Când dintr-o narațiune lipsesc acești eroi himerici, n-avem de a face cu un basm.”?
14. Regăsește în „Povestea lui Harap-Alb” toate categoriile de personaje pe care teoreticianul rus V.I. Propp le identifică în cartea sa *Morfologia basmului*: ajutoare și donatori (ființe cu însușiri supranaturale, animale fabuloase, fapte himerice), răufăcătorul care are și funcție de trimițător – personajul antagonist, personajul căutat și tatăl ei, eroul, falsul erou.
15. Poate fi considerat Harap-Alb un personaj rotund? Dar Spânul?
16. Scrieți în spațiul liber din dreptul fiecărei probe trecute de Harap-Alb ajutorul potrivit:

1. casa de aramă	Furnicile
2. ospățul pantagruelic	Gerilă
3. alegerea macului de nisip	Ochilă, Păsărilă
4. găsirea fetei împătatului Roș, ascunse după lună	Albinele
5. alegerea adevăratei fete a împăratului Roș	Calul
6. aducerea smicelelor de măr dulce, a apei vii și a apei moarte	Setilă, Flămânzilă

17. În ce constă ambiguitatea statutului personajelor? Precizează statutul social, moral, psihologic al protagonistului/antagonistului.

18. Relevarea principalei trăsături a protagonistului prin două scene reprezentative.
19. Numește trăsăturile morale ale lui Harap-Alb, desprinse indirect din următoarele probe, anterioare aducerii fetei de împărat:
prima întâlnire cu Sfânta Duminică, în grădina palatului; trecerea podului; aducerea sălășilor; aducerea nestematelor; întâlnirea cu furnicile; întâlnirea cu albinele; întâlnirea cu uriașii.
20. Interpretează cuvintele Spânului, adresate lui Harap-Alb, „*tocmai de ceea ce te-ai păzit n-ai scăpa*”, prin referire la evoluția relației dintre cele două personaje. De asemenea, și spusele calului: „*și unii ca aceștia sunt trebuitori pe lume câteodată, pentru că fac pe oameni să prindă la minte*”.
21. Comentați un episod relevant pentru evidențierea relației dintre Harap-Alb și Spân.
22. Raportați-vă la modurile de expunere utilizate în text ținând cont de opinia lui T. Vianu: „*Creangă nu dă narațiunii sale simpla formă a expunerii epice, ci topește povestirea în dialog, reface evenimentele din convorbiri sau introduce în povestirea faptelor dialogul personajelor*” (*Studii de literatură română*).
23. Enumerați mijloacele de realizare a umorului și a oralității în basmul dat.

FIȘĂ DE LUCRU 2
MOARA CU NOROC, de Ioan Slavici

1. Citește textul și răspunde cerințelor formulate:

„— Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibei tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopere cu aripa bunătății sale. Eu sunt acum bătrână, și fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi și să dau la sfârșitul vieții mele de amărăciunea pe care nu o cunosc decât din frică. Voi știți, voi faceți; de mine să nu ascultați. Mi-e greu să-mi părăsesc coliba în care mi-am petrecut viața și mi-am crescut copiii și mă cuprinde un fel de spaimă când mă gândesc să rămân singură într-însa: de aceea, poate că mai ales de aceea, Ana îmi părea prea tânără, prea așezată, oarecum prea blândă la fire, și-mi vine să râd când mi-o închipuiesc cărciumăriță.

— Vorbă scurtă, răspunse Ghiță, să rămânem aici, să cârpesc și mai departe cizmele oamenilor, care umblă toată săptămâna în opinci ori desculți, iară dacă duminica e noroi, își duc cizmele în mână până la biserică, și să ne punem pe prispa casei la soare, privind eu la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș, iară d-ta la tustrei. Iacă liniștea colibei.

— Nu zic, grăi soacra așezată. Eu zic numai ce zic eu, vă spun numai așa, gândurile mele, iară voi faceți după gândul vostru, și știți prea bine că, dacă voi vă duceți la moară, nici vorbă nu poate fi ca eu să rămân aici ori să mă duc în altă parte: dacă vă hotărâți să mergeți, mă duc și eu cu voi și mă duc cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată dragostea mamei care încearcă norocul copilului ieșit în lume. Dar nu cereți ca eu să hotărâsc pentru voi.

— Atunci să nu mai pierdem vorba degeaba: mă duc să vorbesc cu arândașul, și de la Sf. Gheorghe cărciuma de la Moara cu noroc e a noastră. — În ceas bun să fie zis, grăi bătrâna, și gând bun să ne dea Dumnezeu în tot ceasul! ”

(I. Slavici, *Moara cu noroc*)

1. Identifică două teme/ motive literare în textul dat.

Tema textului se referă la ideea generală, conținutul abstract al unei opere literare; motivul este unitatea minimală care exprimă la nivel particular tema.

2. Transcrie o pereche de antonime din text.
3. Prezintă semnificația motivului colibei din text.
4. Precizează semnificația incipitului textului.
Incipitul textual este reprezentat de secvența introductivă a textului.
5. Transcrie din text două figuri de stil diferite.
6. Precizează valoarea artistică a utilizării unui mod de expunere.
Modurile de expunere sunt : narațiunea, descrierea, dialogul, monologul.
7. Explică sensul sintagmei „*Vorbă scurtă*”, enunțată de Ghiță.
8. Prezintă semnificația termenului noroc, având în vedere vorbele bătrânei și denumirea hanului.
9. Identifică o modalitate de caracterizare a personajului Ana.
Modalitățile de caracterizare sunt : caracterizarea directă, caracterizare indirectă, autocaracterizarea.
10. Comentează semnificația opoziției dintre opiniile celor două personaje aflate în dialog.

FIȘĂ DE LUCRU 3*Hanu Ancuței - Mihail Sadoveanu***GEN, SPECIE**

1. Volumul de povestiri Hanu Ancuței se încadrează în specia povestirii în ramă. Argumentează acest lucru.

2. Care sunt motivele care declanșează actul povestirii în următoarele opere:

- Decameronul
- O mie și una de nopți
- Hanu Ancuței

AUTOR

1. Găsește, în povestirea inițială și în cea finală, elemente care dovedesc prezența autorului în text. Este o prezență anonimă sau având o identitate bine definită?

2. Care este rolul autorului în povestirea inaugurală?

NARATOR

1. După ce este introdus în textura operei, comisul Ioniță devine un fel de maestru de ceremonii. Găsește cel puțin trei funcții pe care le îndeplinește!

2. Ce fel de naratori sunt:

- Ioniță comisul
- călugărul Gherman
- moș Leonte
- căpitanul Isac
- meșterul Ienache
- Ciobanul Costadin
- Dămian
- Bătrânul cerșetor
- Zaharia Fântânarul

UNIVERSUL SADOVENIAN

1. Găsește citate care să ilustreze următoarele elemente ale universului sadovenian:

- Lumea țărănească

- Mediile sociale

Idilicul

Natura

TIMP

1. Care este timpul povestit și timpul povestirii în Hanu Ancuței?

2. Timpul întâmplărilor în Hanu Ancuței este:

nedeterminat

incert

imaginar

Subliniază răspunsul corect!

3. Găsește sintagme care să susțină varianta pe care ți-ai ales-o la ex. 2.

4. Consideri că intenția autorului este:

să învăluiească timpul întâmplărilor în legendă, să le mitizeze, să le idealizeze

să ne arate timpul exact al întâmplărilor

SPAȚIU

1. Găsește citate în care este descris hanul.

2. Ce simbolizează Hanul? Ce proprietate are Hanul în volumul de povestiri?

3. Dovedește că Hanul reprezintă un loc închis, da în același timp și unul deschis.

4. Găsește legătura dintre Han și întâmplările din următoarele povestiri:
Iapa lui Vodă

Balaurul

Fântâna dintre plopi

Cealaltă Ancuță

Orb sărac

Istorisirea lui Zaharia fântânarul

CEREMONIALUL POVESTIRII

1. Ritualul esențial este:

- Al mâncării
- Al băuturii
- Al povestirii

Celelalte două pot fi interpretate ca trepte necesare.

2. În ritualul povestirii rolul esențial îi revine

- Memoriei
- Fabulației

PERSONAJELE

Când nu-și pierde vremea la Han, personajele au meserii agreabile:

Ioniță.....
Gherman.....
moș Leonte.....
Isac.....
Ienache.....
Costadin.....
Dămian.....
Orbul.....
Zaharia

LECTURA PROZEI NARATIVE (II)**FIȘA DE LUCRU 4****ION - Liviu Rebreanu**

“Duminecă. Satul e la horă. Și hora e pe ulița din dos, la Todosia, văduva lui Maxim Oprea. Hora e în toi... Locul geme de oameni... Nucii bătrâni de lângă șură țin umbră. Doar câteva pete albe de raze răzbesc printre frunze gâdilând fețele aprinse de veselie. Zăduful atâță sângele lumii. Cei trei lăutari cântă lângă șopron să-și rupă arcușurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă, cu cotul stâng pe genunche, cu obrazul culcat pe vioară, cu ochii închiși, își sfârâie degetele pe strune și cântecul saltă aprig, înfocat. Subt tropotele jucătorilor se hurducă pământul.

Zecile de perechi bat someșana cu atâta pasiune că potcoavele flăcăilor scapară scânteii, poalele fetelor se bolbocesc, iar colbul de pe jos se învâltorește, se așează în straturi groase pe fețele brăzdate de sudoare, luminate de oboseală și de mulțumire. Cu cât Briceag iuțește cântecul, cu atât flăcării se îndârjesc, își înfloresc jocul, trec fetele pe subt mână, le dau drumul să se învârtească singure, țopăie pe loc ridicând tălpile, își ciocnesc zgomotos calcâiele, își pleznesc tureacii cizmelor cu palmele nădușite... Rareori începe vreunul mai poznaș câte o chiuitură, în tactul svăpăiat al jocului, cu ochii pe dos, cu gâtul răgușit. Flăcării își încolăcesc brațele mereu mai strâns pe după mijlocul fetelor. Jocul ține de vreun ceas, fără întreruperi, și tinerii nu se mai satură. La câțiva pași de pâlcul jucătorilor stau fetele care au ramas nepoftite, privind cu jind, șoptindu-și uneori cine știe ce, și izbucnind în râsete silite. La urechi și în cosițe au și ele buchetele de vâzdoage pestrițe și în mână câte un ghiveci mai mărișor pe care să-l dăruiască flăcăului cutare să-l pună în pălărie. Printre fete se mai rătăcește și câte-o nevastă tânără, cu năframa de mătase în cap, gata să intre în horă dacă s-ar întâmpla să-i vie chef bărbatului ei să joace. Mai la o parte mamele și babele, grămadă, forfotesc de necazuri și-și admiră odraslele. Copiii neastâmpărați aleargă printre femei și chiar prin horă, fură florile fetelor și se bucură când victimele îi ocărăsc sau se înfurie.

...Barbații se țin mai pe departe, pe lângă casă, pe la poartă, grupuri-grupuri, vorbind de treburile obștești, aruncând rareori câte-o privire spre tineretul dimprejurul lăutarilor. Primarul, cu mustăți albe răsucite tinerește, cu niște ochi albaștri mari și blajini, caută să-și păstreze demnitatea apăsând vorbele și însoțindu-le cu gesturi energice, în mijlocul unui pâlc de batrâni frunțași. Ștefan Hotnog, un chiabur cu burta umflată ce și-o mângâie într-una parcă ar avea junghiuri, găsește fel de fel de clenciuri primarului numai ca să arate celorlalți că el de nimeni nu se sinchisește... Pe de lături, ca un câine la

ușa bucătăriei, trage cu urechea Alexandru Glanetașu, dornic să se amestece în vorbă, sfiindu-se totuși să se vâre între bogatași. Pe prispă stapânește Simion Butunoiu care acum vreo douăzeci de ani a fost învățător în sat, iar azi mânca o pensie de cinci zloți pe lună și muncește la pamânt mai abitir ca un flăcău. Împrejurul lui s-au adunat Macedon Cercetașu cu straja Cosma Ciocănaș, cu Simion Lungu, cu Toader Burlacu, cu Ștefan Iliina și cu alții, ascultând cu evlavie palavrele dascălului, auzite și răsauzite...

Tocmai atunci se târaște pe poartă, printre picioarele oamenilor, Savista, oloaga satului. ... Are picioarele încârcite din naștere, iar brațele lungi și osoase ca niște cângi anume spre a-și târi schilozenia, și o gură enormă cu buzele alburii de sub care se întind gingiile îmbaiate, cu colți de dinți galbeni, rari și lungi...

... Ion urmări din ochi pe Ana câteva clipe. Avea ceva straniu în privire, parcă nedumerire și un vicleșug neprefăcut. Tot atunci zări mai alături și pe Florica, fata vădanei lui Maxim Oprea, cu care se ținuse până acuma, puțin posomorâtă, dar mai frumoasă ca oricând...

Nu-i fusese dragă Ana și nici acuma nu-și dădea seama bine dacă i-e dragă. Iubise pe Florica și, de câte ori o vedea sau își amintea de ea, simțea ca tot o mai iubește. Purta în suflet râsul ei cald, buzele ei pline și umede, obrajii ei fragezi ca piersica, ochii ei albaștri ca cerul de primavară. Dar Florica era mai saracă decât dânsul, iar Ana avea locuri și case și vite multe.

...Deodată toată lumea se întoarse spre uliță. Toți bărbații scoaseră pălăriile, iar cei de pe prispă se sculară în picioare... Venea preotul Belciug împreună cu d-na Maria Herdelea, nevasta învățătorului, cu domnișoara Laura și cu Titu..."

(Ion - Liviu Rebreanu)

1. Ce semnificație are duminica în viața sătenilor?
2. De ce credeți că hora are loc în curtea văduvei lui Maxim Oprea?
3. Ce imagini înregistrează obiectivul romancierului rînd pe rînd?
4. Care sunt criteriile după care se grupează oamenii prezenți la hora satului?
5. Ce evidențiază micile incidente petrecute la horă?
6. Ce semnificație are fraza: Pe de lături, ca un câine la ușa bucătăriei, trage cu urechea Alexandru Glanetașu, dornic să se amestece în vorbă, sfiindu-se totuși să se vâre între bogătași.
7. Nicolae Manolescu declară: *Hora din primul capitol este o horă a soartei*. Cum comentați?
8. Transcrieți fraza care denotă caracterul dilematic al protagonistului.

FIȘĂ DE LUCRU 5
BALTAGUL – Mihail Sadoveanu

Scrive răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai jos:

“Vitoria îl privi clipind. Îl privi sfios și nesigur; pe când ea era plină de gânduri, de patimă și de durere. Oftă cu năduf și începu să strângă masa, cu mișcări smucite. Fata voi să o ajute, ea o dădu la o parte cu cotul. Băiatul se închină la icoane, mulțumind lui Dumnezeu pentru masă, apoi ieși în sat ca să întâlnească prieteni și să întrebe vești despre fetele cu care se afla bine. Stăpâna casei îl urmări cu ochii până departe de hudiță, după aceea, lângă catră, cu coatele pe genunchi și cu tâmplele în palme, se cufunda în starea ei obișnuită.

În închipuirea ei, bănuiala care intrase într-însa era un vierme neadomit. Se desfăcuse încet, încet de lume și intrase oarecum în sine. Din fața nădejdiei pe care și-o pusese în singurul bărbat al casei, înțelegea că trebuie să dea înapoi. Asta era o mare mâhnire ... Totuși va găsi un mijloc ca mintea ei să ajute și brațul ei să lucreze. Ființa ei începea să se concentreze asupra acestei umbre, de unde trebuia să iasă lumina.

Timpul stătu. Îl însemna totuși cu vinerile negre, în care se purta de colo-colo fără apă, fără cuvânt, cu broboada cernită peste gură. Sărbătorile și petrecerile solstițiului de iarnă, i-au fost pentru prima oară străine și depărtate. Urările de Anul Nou, capra și călușul și toată zvoana și veselia cotlonului aceluia din munte le respinsese de către sine ... Toate urmau ca pe vremea lui Burebista, craiul nostru cel de demult. Ea însă se socotea moartă, ca și omul ei care nu era lângă dânsa.”

(*Baltagul* de Mihail Sadoveanu)

1. Menționează câte un sinonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: năduf și smucite.
2. Explică semnificația unei figuri de stil din textul dat.
3. Transcrie două structuri din care să reiasă cele două tipuri de realități (interioară și exterioară) trăite de eroină.
4. Precizează natura conflictului și tehnica narativă prin care se realizează.

5. Numește și exemplifică două mijloace de caracterizare folosite pentru conturarea personajului Gheorghică.
6. Selectează din fragmentul dat o secvență care face referire la timpul acțiunii.
7. Ilustrează, prin două caracteristici, apartenența fragmentului citat la genul epic.
8. Exprimă-ți opinia deespre ipostazele timpului așa cum apar în fragmentul dat.
9. Pornind de la fragmentul dat, realizează portretul Vitoriei Lipan în aproximativ 10-15 rânduri.

LECTURA POEZIEI**FIȘĂ DE LUCRU 6**
Luceafărul de M. Eminescu**GRUPA I-CADRUL DE BASM ȘI PORTRETUL FETEI DE ÎMPĂRAT**

1. Notați elementele ce recompun cadrul de basm.
2. Comentați semnificațiile simbolice ale cadrului originar al poemului.
3. Fata de împărat este, în poem, o prezență unică. Selectează versurile care demonstrează acest fapt.
4. Cum îl cucerește fata pe Luceafăr?
5. Observați că portretul fetei este construit pe alternanța a două timpuri verbale. Care sunt acestea și ce relații se pot stabili între ele.

GRUPA II -PORTRETUL LUCEAFĂRULUI

1. Care sunt atributele Luceafărului înaintea celor două metamorfozări?
2. Identifică epitetul cu care i se adresează fata. Explică-l.
3. Relevă semnificația imaginii „mreață de văpaie” care consemnează prima legătură dintre fată și Luceafăr.
4. Ce plan reprezintă Luceafărul?
5. Cum explicați hotărârea Luceafărului de a renunța la condiția de nemuritor? Puteți asocia imaginea sa cu cea a geniului.

GRUPA III-METAMORFOZELE LUCEAFĂRULUI

1. Identifică strofele care cuprind prima și apoi cea de-a doua metamorfoză a luceafărului. 2.Indică elementele care compun, în fiecare dintre cele două metamorfoze, portretul tânărului. 3.Stabilește asemănările și diferențele dintre cele două portrete.

4.Poetul însoțește descrierea înfățișării luceafărului în ipostaza sa umană de verbul a părea „părea un tânăr voievod...” „coroana-i arde pare”. Motivează folosirea lui repetată. 5.Frumusețea demonică a luceafărului este subliniată și de aspectul său statuar. Compară înfățișarea sa cu aceea a lui CătălinCu obrăjei ca doi bujori De rumeni bată-i vina,”

GRUPA IV-ÎNFIRIPAREA IUBIRII ÎNTRE CEI DOI

1. Comparând următoarele două versuri sesizați o percepție diferită a timpului? Explicați. „Îl vede azi,îl vede mâni” „El iar privind de săptămâni”
2. Cum este vazută iubirea fetei în versul„Astfel dorința-I gata”?
Comparați iubirea ei cu atitudinea Luceafărului:„Îi cade dragă fata”
3. Cum se face comunicarea între cei doi?
4. Ca și în alte poezii, iubirii îi este asociată senzația durerii. Extrageți versurile și găsiți o motivație acestei alăturări oximoronice.
5. Dacă amândoi își asumă această incompatibilitate, cum explicați totuși atracția pe care fiecare o exercită asupra celuilalt?
6. Alegeți o explicație a atitudinii derutante a fetei. a) îl respinge pentru că nu îl înțelege; b) îl respinge pentru că apropierea de el o sperie prin efectele contradictorii: senzația de frig și de ardere, generate de necunoaștere; c) îl respinge pentru că se teme de moarte.

FIȘĂ DE LUCRU 7
AMURG VIOLET- G. Bacovia

Se dau versurile :

„Amurg de toamnă violet ...
Doi plopi, în fund, apar în siluete
-- Apostoli în odăjdii violete --
Orasul e tot violet.

Amurg de toamnă violet ...
Pe drum e-o lume lenesă, cochetă;
Multimea toată pare violetă,
Orasul tot e violet.

Amurg de toamnă violet ...
Din turn, pe câmp, văd voievozi cu plete;
Străbunii trec în pâlcuri violete,
Orasul tot e violet. “
(George Bacovia, Amurg violet)

1. Identificați tema și motivele literare din versuri.
2. Identificați două trăsături ale curentului literar simbolist și oferiți exemple.
3. Precizați semnificația titlului textului dat.

FIȘĂ DE LUCRU 8
PSALM, T ARGHEZI

O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă,
Dumnezeule, dar ce era să fac?
Când eram copil mă jucam cu tine
și-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie.
Apoi sălbăticia mi-a crescut,
cântările mi-au pierit,
și fără să-mi fi fost vreodată aproape
te-am pierdut pentru totdeauna
în țărână, în foc, în văzduh și pe ape.

Între răsăritul de soare și-apusul de soare
sunt numai țină și rană.
În cer te-ai închis ca-ntr-un coșciug.
O, de n-ai fi mai înrudit cu moartea
decât cu viața,
mi-ai vorbi. De-acolo unde ești,
din pământ ori din poveste mi-ai vorbi.

În spini de-aci, arată-te, Doamne,
să știu ce-aștepti de la mine.
Să prind din văzduh sulița veninoasă
din adânc azvârlită de altul să te rănească subt aripi?
Ori nu dorești nimic?
Ești muta, neclintita identitate
(rotunjit în sine a este a),
nu ceri nimic. Nici măcar rugăciunea mea.

Iată, stelele intră în lume
deodată cu întrebătoarele mele tristeți.
Iată, e noapte fără ferestre-n afară.
Dumnezeule, de-acum ce mă fac?
În mijlocul tău mă dezbrac. Mă dezbrac de trup
ca de-o haină pe care-o lași în drum.

1. Identificați structurile gramaticale care conferă textului dat forma unui monolog adresat
.....
.....
2. Precizați tema textului
.....
3. Interpretați titlul i în legătură cu textul dat
.....
.....
4. Exemplificați trăsăturile modernismului pe textul dat
.....
.....
5. Explicați semnificația figurilor de stil (comparație și enumerație), din prima secvență, ca mijloc de realizare a ideii poetice
.....
.....
6. Puneți în relație cele două imagini ce sugerează condiția umană și condiția divină, referindu-vă și la figurile mde stil folosite
.....
.....
.....
7. Analizați poezia urmărind evoluția relației psalmistului cu instanța divină, figurile de stil și semnificația lor
.....
.....

FIȘĂ DE LUCRU 9
RIGA CRYPTO ȘI LAPONA ENIGEL, ION BARBU

1. Precizează ce semnificație are ortografierea cu majuscule a pronumelui de politețe Dumitale din strofa a douăsprezecea.
.....
.....
.....
.....
2. Precizează ce moment al narațiunii marchează verbul din versul *Ea poposi pe mușchiul crud*. Alege dintre următoarele variante:
 - a. Situația inițială
 - b. Cauza care declanșează acțiunea
 - c. Desfășurarea acțiunii
 - d. Situația finală
3. Explică semnificația numelor celor două personaje
 - a. **Riga Crypto**
 - b. **Lapona Enigel**
4. Cele două personaje au însușiri opuse. Indică trăsăturile fiecărui personaj raportate la categoriile de mai jos și selectează de fiecare dată câte un citat ilustrativ din text:
 - a. Uman/ nonuman
 - b. Dinamic / static
 - c. Lumina/ întuneric și umezeală....
 - d. Firav / puternic.....
 - e. Inocență / înțelepciune...
5. Explică sensurile simbolice pe care le au în text *Soarele* și *umbra*
.....
.....
6. Indică relația textuală dintre nunta reală, tocmai petrecută, și nunta povestită, neîmplinită, a rigăi Crypto.
 - a. Alege una dintre varinatele de mai jos: Analogie

b. Contrapunct

c. Povestire în ramă

6. Precizează care este personajul apolinic și care dionisiac.

Argumentează-ți opțiunea

.....
.....
.....
.....

7. Precizează tipurile de rimă prezente în baladă și explică efectul varietății acestora în text.

.....
.....
.....
.....

8. Explică de ce Riga Crypto și Iapona Enigel este o alegorie

.....
.....
.....
.....

Fișă de lucru 10

Poema chiuvetei, de Mircea Cărtărescu

1. După o primă lectură a poeziei, priviți din nou poezia și notați care sunt **elementele care vă atrag atenția**:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Poezia este alcătuită din **două secvențe**. Identificați aceste secvențe în text, apoi detaliați conținutul acestora:

CLASA A XI-A
PERIOADA VECHĂ**FIȘĂ DE LUCRU 1**
***Țiganiada*-Ion Budai Deleanu**

1. Explică modul de formare al cuvântului-titlu, *Țiganiada*, și sensul paratextului ce-i urmează: *poemation eroi-comico-satiric*.
2. Enumeră izvoarele de inspirație ale autorului.
3. Explică rolul paratextului în opera *Țiganiada*, de Ion Budai-Deleanu.
4. Care este personajul colectiv al lucrării ? Realizează o succintă caracterizare a acestuia (4-5 trăsături), prin referire la fapte, comportamente narate în operă (pentru punctaj maxim poți povesti secvențe care nu s-au citit sau discutat în clasă, ci aflate de tine la lectura operei).
5. În *Epistolia închinătoare către Mitru Perea*, așezată înaintea textului, se aduc precizări legate de conținut: *...toată povestea mi se pare că-i numa o alegorie în multe locuri, unde prin țigani să înțeleg și-alții carii tocma așa au făcut și fac, ca și țiganii oarecând. Cel înțelept va înțelege!...* Pe cine vizează, prin alegorie, poemul lui Budai-Deleanu, și cu ce scop?
6. Selectează, din fragmentul de mai jos, două pasaje care ilustrează comicul (de nume, de situație, de limbaj) și motivează-ți alegerea.

*De-aci Goleman luă cuvântul
Și le sfătui pre larg și tare,
Întii, ca să-și împartă pământul,
Ca tot însul din vreme să-l are,
Să-ș' poată face mălaiu și pâine,
S-aibă ce mânca de-azi până mâine.*

„Oameni buni! Oare n-ar hi mai bine
(Zicea el) să numim astă țară
Cu nume nou, păcum să cuvine,
Făcând ș-o rânduială-adevară,
Noi între noi, cărui toți să hie
Supuși, întru d-alba țigănie?^[12]”

Că fără dă rând nu-i nice-un bine!
Căsi apoi să ne facem și mese,
Cum au ș-alaltre neamuri vecine;
Să ședem cu-a noastre jupânese
La cumândări, zăâfături ș-ospețe,
Închinând cu păhărele-istețe.”

Iară Mircea de-altă parte zise:
„Fraților! Mie nu mi să pare
Că-aveți voi mințile-așa deschise,
Ca să faceți vreo bună-așezare
Sânguri dân voi. Drept ahasta, eu
V-oi spune pă scurt șfatul meu.

Să púnem nește oameni aleși,
Care-înțăleg puținel și carte,
Oameni întregi la minte, direși,
Ahești șfātuindu-să de-o parte
Și sămnându-și toate pă-o hârtie,
Cum or afla ei, așa să hie.”

Însă Burda n-așteptă să zică
Mircea tot șfatul său: „Dară (zisă)
Până cându-ți vorbi tot nimică?
Mămăligă, măi! brânză și clisă!^[13]
Dă-aheste vă șfătuiți nainte,
Dar' nu dă-a voastre goale cuvinte.^[14]”

Când om avea ce mânca și bere,
Lesne-om șfătui noi și dă-ahele.
Așa zic; asta-i a mea părere!...

*Când nu-i ce roade între măsele,
Atuncia, zieu, nimica nu-ți ajută,
De-ai ceti măcar și cărți o sută!...*

12.↑ *Alba țigănie. Nu știu ce-i să zic de acest epitheton alba, care nu să poate zice de țigănie, fiind ia din firea sa neagră. Asemene chip de vorbire am auzit eu și de la țărani noștri, când spun ei povești de țigani și-i bajocoresc. De bună samă, de-acolo au împrumutat-o și poeticul nostru; și pentru aceasta socotesc eu că trebuie acel epitheton să să înțeleagă ironicește. M. P.*

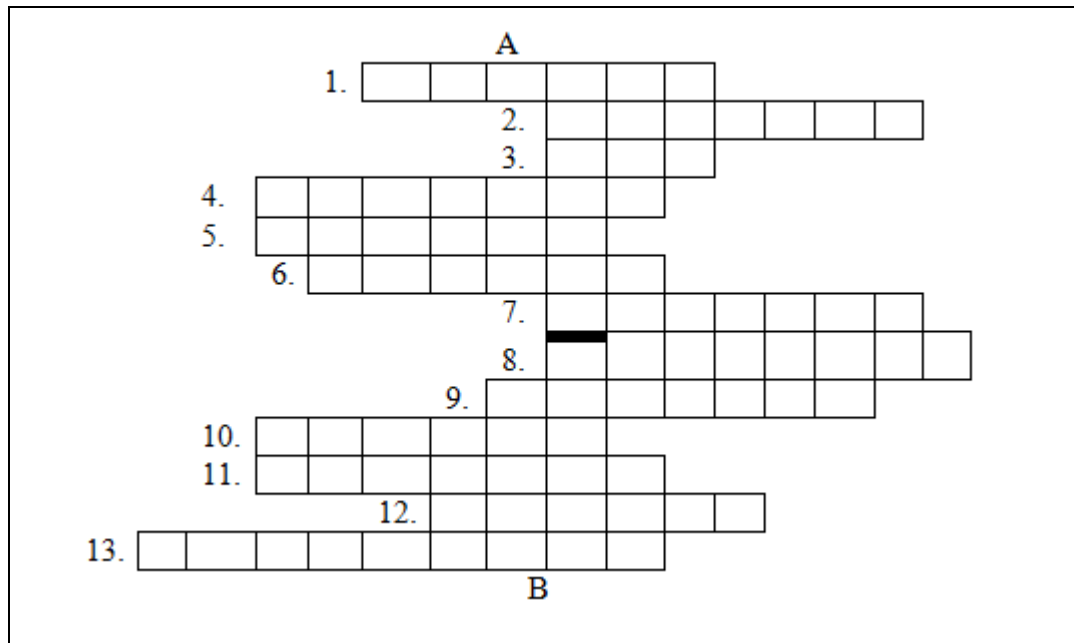
13.↑ *Clisă. Cuvântul acesta să obicinuește și în zioa de astezi și însemnează aceaia ce pe alte locuri slănină, iar în Ardeal, pe unele locuri, lard, care mai de pe urmă cuvânt e chiar românesc, dela lătenie, în care să zice lardum, adevărat cuvânt strămoșesc. M. P.*

14.↑ *Aici să vede unde mere gândul autoriului, adecă să arete cum să sfătuiască țigani, că nici unul lasă pe altul să-ș' fârșască vorba și unul grăiește de un lucru, altu de altele. Aceasta-i adevărat Țiganiada!... Simpliș.*

PASOPTISMUL ȘI JUNIMEA

FIȘĂ DE LUCRU 2
Chirița în provincie –V. Alecsandri

1. Completând corect rebusul , pe coloana de la A la B veți descoperi prenumele și numele de familie al personajului principal feminin din comedia „Chirița în provincie” de Vasile Alecsandri.

1. Una fost vândut de 58 de ori de către Ion împričinaților care cereau dreptate ispravnicului Grigori Bârzoi.
2. Ce îl strâng pe Bârzoi de când Chirița îl obligă să adopte moda nouă?
3. Sluga familiei Bârzoi
4. Prenumele soțului Chiriței Bârzoi
5. La începutul piesei, niște vin să-i spună Chiriței câte rele face fiulei, Guliță.
6. Numele fetei care stă în casa Chiriței de când i-a murit mama, „cucoana Nastasiica Afinoaică”.

7. Ultimată, Leonaș se deghizează în
8. A doua oară, Leonaș se deghizează în
9. „Chirița în provincie” este o „comedie cu, în 2 acte”
10. Prima oară, Leonaș se deghizează în
11. Chirița, ca să respecte moda de la „Ieși”,ca un caporal.
12. Tânăr tânăr isteț și cinstit, îndrăgostit de Luluța; fiu de boier care își face studiile la Paris.
13. Chirița îl obligă pe soțului să devină.....

2. Realizați un cvintet având ca titlu numele personajului principal, Chirița, după următoarele modele:

1. Bârzoii,	1. Leonaș,	1.
2. Învechit, corupt,	2. Tânăr, educat,	2.
3. Ascultă, cere, pierde.	3. Ironizează, joacă, răzbună,	3.
4. Este tipul ispravnicului (prefectului) corupt.	4. Este tipul tânărului progresist.	4.
5. Cununând.	5. Reușind.	5.

3. *Alegerea răspunsului corect*

Tema centrală a comediei „Chirița în provincie” de Vasile Alecsandri este:

- Contrastul dintre aparență și esență;
- iubirea;
- parvenitismul (îmbogățirea peste noapte prin mijloace necinstite);
- snobismul (încercarea de a fi la modă cu orice preț).

4. *Tehnica perechilor*

Înscrieți, în spațiul din stânga numerelor de ordine ale personajelor din coloana A, litera care corespunde statutului pe care îl are fiecare:

	1. Chirița Bârzoii	A. Boieroaică bătrână și urâtă, necioplită, plină de fumuri; SNOABĂ, PARVENITĂ, INCULTĂ, VOLUNTARĂ (ENERGICĂ)
	2. Grigori Bârzoii	B. Tânăr isteț și cinstit, îndrăgostit de Luluța,

		PROGRESIST; fiu de boier care își face studiile la Paris
	3. Guliță Bârzoii	C. Prefect (ISPRAVNIC) corupt, înfumurat, CONSERVATOR, comod, lipsit de inițiativă
	4. Leonaș	D. Profesor francez
	5. Luluța	E. Sora lui Bârzoii, care se ocupă de bucătărie
	6. Ion	F. Adolescent de 14 ani, impertinent, superficial, prost-crescut
	7. Safta	G Orfană, fata care vrea să se mărite; „duduca crescută în pansioane”
	8 Domnul Șarl	H. Fecior boieresc (slugă), țăran care comentează cu ironia și bunul-simț al omului simplu moda și tertipurile stăpânilor

5. Modificarea variantei false

Citește cu atenție afirmațiile de mai jos. Dacă afirmația este adevărată, încercuiește litera „A”. Dacă apreciezi că e falsă încercuiește litera „F” și înlocuiește cuvântul subliniat pentru a face ca afirmația să fie adevărată. Scrie cuvântul corect, înlocuitor, în spațiul liber, imediat după litera „F”.

- A F (.....) 1. Chirița este o întrupare a provincialei inculte și grosolane.
 A F (.....) 2. „Chirița în provincie” satirizează moravurile unor provinciali incuți și grosolani, care vor să parvină din snobism.
 A F (.....)3. Chirița îi explică domnului Șarl numeroasele traduceri cuvânt cu cuvânt ale expresiilor românești în limba franceză prin „nous disons comme ca en moldave”;

6. Tehnica alegerii duale

Citește cu atenție fiecare din întrebările de mai jos. Dacă răspunsul corect este DA, încercuiește litera „D”. În caz contrar, încercuiește litera „N”.

D N Personajul principal din comedia „Chirița în provincie” de Vasile Alecsandri este Grigori Bârzoii?

D N Chirița – forma diminutivală a cuvântului grecesc „chira”, care înseamnă doamnă – ironizează pretențiile de delicatețe ale unei boieroaice masive și ridicole?

7. Citește cu atenție fiecare din afirmațiile de mai jos. În cazul în care apreciezi că afirmația este adevărată, încercuiește litera „A”. În cazul în care apreciezi că afirmația este falsă, încercuiește litera „F”:

A F Vasile Alecsandri are un rol hotărâtor în formarea și dezvoltarea teatrului național, prin alcătuirea unui repertoriu românesc, prin scrierea primelor piese originale și prin formarea gustului publicului pentru teatru.

A F Inițial, numele acestei comedii a fost „Înturnarea cucoanei Chirița”.

8. Completați spațiile libere!

„Chirița în provincie” aparține genului, iar ca specie este o Textul aparține perioadei, fiind reprezentat în anul În grecește, „chira” înseamnă Numele personajului principal feminin, titular, este o formă diminutivală, care ironizează pretențiile de delicatețe ale unei boieroaice masive și ridicole.

Din snobism, Chirița își dorește să fie la modă cu orice preț și de aceea, și Fiind o comedie, finalul piesei este În această operă este evident amestecul de trăsături occidentale și

FIȘĂ DE LUCRU 3
Meșterul Manole-Lucian Blaga

Rezolvă cerințele, cu privire la fragmentul de mai jos:

*În sus pe Argiș,
Prin ăl cărpeniș,
Prin ăl aluniș,
Plimbă-mi-se, plimbă
Domnul Negru-vodă
Pe dalba-i moșie
C-o verde cocie,
Verde zugrăvită,
'Ntr-aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meșteri mari
Și Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.*

*El că mi-a umblat
Țara-n lung și-n lat,
Prin ăl cărpeniș,
Prin ăl aluniș,
Lungiș,
Curmeziș,
Dar tot n-au găsit
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
Rămas de demult...
Fără că-mi găsea
Și îmi întâlnea
Noiaș, purcâraș,
Porcii tot păzind,
Marmură-ntorcând.*

*Bună ziua-i da;
El le mulțumea.
Domnul, de-l vedea,
Vreme nu pierdea,
Ci mi-l întreba,
Din gură-i zicea:
–Noiaș, purcâraș,
Porcii tot păzind,
Marmura-ntorcând,
Nu cumva-i văzut
Pe unde-ai trecut
Un zid învechit
Și neisprăvit,
De mult părăsit?*

(Meșterul Manole)

1. Scrie două expresii/ locuțiuni care să conțină verbul *a trece*.
2. Motivează utilizarea cratimei în structura *Plimbă-mi-se*.
3. Precizează modul de formare a cuvintelor *Negru-vodă*, *demult*.
4. Identifică două teme/ motive literare din fragment.
5. Transcrie o figură de stil din primele zece versuri.
6. Notează două trăsături ale lui Manole.
7. Indică măsura versului *'Ntr-aur poleită*.
8. Argumentează, prin două trăsături, încadrarea în expozițiune.
9. Interpretează titlul baladei, pornind de la fragmentul dat.

CURENTE LITERARE ÎN SEC. XIX

ROMANTISMUL**FIȘĂ DE LUCRU 4**
Epigonii-M. Eminescu

Iară noi? noi, epigonii?... Simțiri reci, harfe zdrobite,
Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte,
Măști râzânde, puse bine pe-un caracter inimic;
Dumnezeul nostru: umbră, patria noastră: o frază;
În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;
Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic![...]

"Moartea succede vieții, viața succede la moarte",
Alt sens n-are lumea asta, n-are alt scop, altă soarte;
Oamenii din toate cele fac icoană și simbol;
Numesc sunt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
Împărtășesc a lor gândire pe sisteme numeroase
Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinare măiestrită
Unor lucruri n'existente; carte tristă și-ncălcită,
Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.
Ce e poezia? Înger palid cu priviri curate,
Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate.
Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sunte firi vizionare,
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;
Noi reducem tot la pravul azi în noi, mâini în ruină,
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină, -
Toate-s praf... Lumea-i cum este... și ca dânsa suntem noi.

1. Care sunt modalitățile de exprimare a antitezei din prima strofa ?
2. Extrage din text trăsăturile unei generații, obținând două coloane antitetice.
3. Ce figuri de stil are la bază antiteza?

4. Ce caracteristici întrunesc contemporanii lui Eminescu?
5. Care e meritul generației de altădată?(ultimele trei strofe)
6. Epigonii au degradat arta prin abandonarea idealurilor, prin blazare și scepticism; care e poziția lui Eminescu vizavi de ei?
7. Care e definiția poeziei în perspectiva poetului ?

FIȘA DE LUCRU 5***Când însuși glasul – M. Eminescu***

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă-ngână cântul unei dulci evlavii -
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsai din umbra vremilor încoace,
Ca să te văd venind - ca-n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c-un suspin arat-o,

Cu geana ta m-atinge pe pleoape,
Să simt fiorii străngerii în brațe -
Pe veci pierduto, vecinic adorato!

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile fragmentului dat, evidențiind două trăsături ale romantismului.

FIȘĂ DE LUCRU 6
Luceafărul de M.Eminescu

GRUPA I - CADRUL DE BASM ȘI PORTRETUL FETEI DE ÎMPĂRAT

1. Notați elementele ce recompun cadrul de basm.
2. Comentați semnificațiile simbolice ale cadrului originar al poemului.
3. Fata de împărat este, în poem, o prezență unică. Selectează versurile care demonstrează acest fapt.
4. Cum îl cucerește fata pe Luceafăr?
5. Observați că portretul fetei este construit pe alternanța a două timpuri verbale. Care sunt acestea și ce relații se pot stabili între ele.

GRUPA II - PORTRETUL LUCEAFĂRULUI

1. Care sunt atributele Luceafărului înaintea celor două metamorfozări?
2. Identifică epitetul cu care i se adresează fata. Explică-l.
3. Relevă semnificația imaginii „mreață de văpaie” care consemnează prima legătură dintre fată și Luceafăr.
4. Ce plan reprezintă Luceafărul?
5. Cum explicați hotărârea Luceafărului de a renunța la condiția de nemuritor? Puteți asocia imaginea sa cu cea a geniului

GRUPA III - METAMORFOZELE LUCEAFĂRULUI

1. Identifică strofele care cuprind prima și apoi cea de-a doua metamorfoză a luceafărului.
2. Indică elementele care compun, în fiecare dintre cele două metamorfoze, portretul tânărului.
3. Stabilește asemănările și diferențele dintre cele două portrete.
4. Poetul însoțește descrierea înfățișării luceafărului în ipostaza sa umană de verbul a părea „părea un tânăr voievod...” „coroana-i arde pare”. Motivează folosirea lui repetată.
5. Frumusețea demonică a luceafărului este subliniată și de aspectul său statuar. Compară înfățișarea sa cu aceea a lui Cătălin Cu obrăjei ca doi bujori De rumeni bată-i vina,”

GRUPA IV - ÎNFIRIPAREA IUBIRII ÎNTRE CEI DOI

1. Comparând următoarele două versuri sesizați o percepție diferită a timpului? Explicați. „Îl vede azi, îl vede mâni” „El iar privind de săptămâni”
2. Cum este vazută iubirea fetei în versul „Astfel dorința-I gata”? Comparați iubirea ei cu atitudinea Luceafărului: „Îi cade dragă fata”
3. Cum se face comunicarea între cei doi?
4. Ca și în alte poezii, iubirii îi este asociată senzația durerii. Extrageți versurile și găsiți o motivație acestei alăturări oximoronice.
5. Dacă amândoi își asumă această incompatibilitate, cum explicați totuși atracția pe care fiecare o exercită asupra celuilalt?
6. Alegeți o explicație a atitudinii derutante a fetei. a) îl respinge pentru că nu îl înțelege; b) îl respinge pentru că apropierea de el o sperie prin efectele contradictorii: senzația de frig și de ardere, generate de necunoaștere; c) îl respinge pentru că se teme de moarte.

FIȘĂ DE LUCRU 7

Scrisoarea I- Mihai Eminescu

Se dă textul:

*”Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu s-ascundea nimic, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare făr-o rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază.
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...
Dar deodat-un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iar el devine Tatăl...
Punctu-acela în mișcare, mult mai slab ca boaba spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...”*

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)

Citește cu atenție textul dat și răspunde următoarelor cerințe:

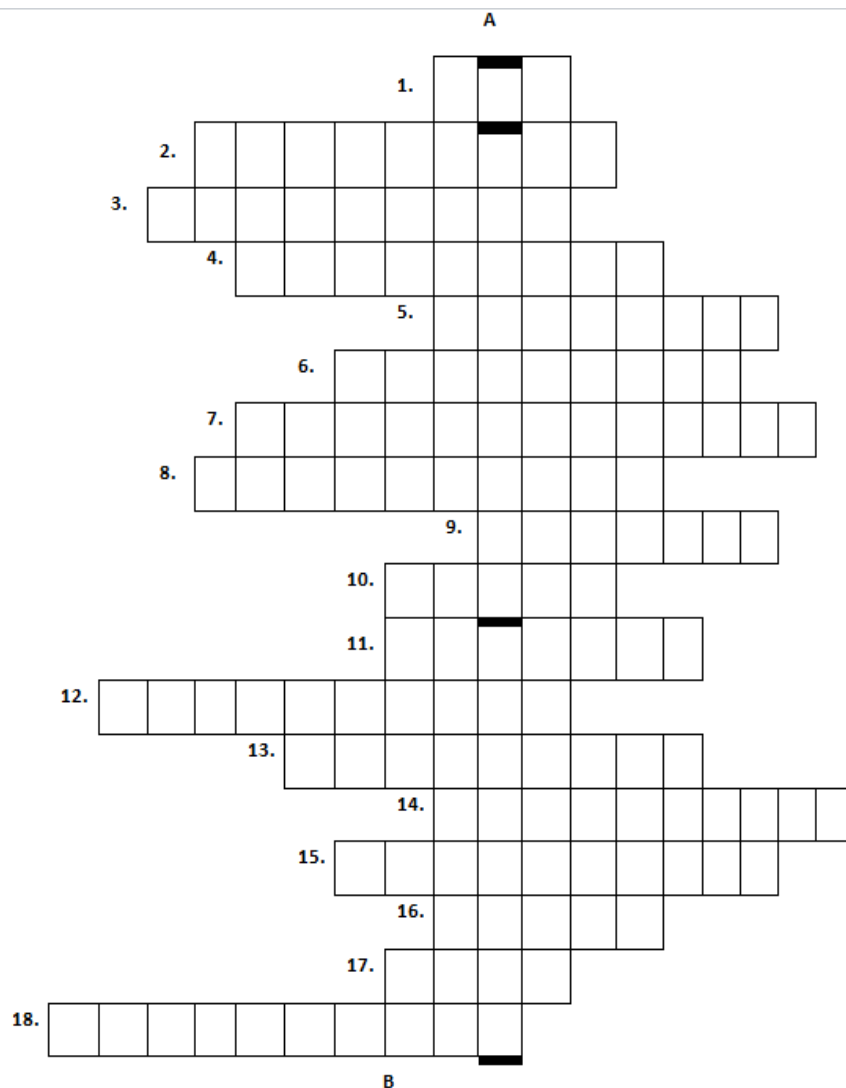
1. Alcătuiește un enunț în care să integrezi o expresie/locuțiune care să conțină cuvântul *lume*.
2. Alcătuiește un enunț în care cuvântul *luna* să aibă sens conotativ.
3. Explică rolul cratimei în structurile *peste-a, făr-o*.
4. Indică sinonime contextuale pentru cuvintele: *tomuri, nefăcute, eterna, a stăpâni*.
5. Selectează, din text, un motiv și o temă specifice romantismului.
6. Identifică și numește două figuri de stil diferite existente în textul dat.
7. Selectează, din text, două cuvinte care au formă regională/arhaică.
8. Indică ritmul și rima textului.
9. Comentează, în 6-8 rânduri, semnificația versurilor subliniate în text.
10. Numește principiul esteticii romantice pe baza căruia este construit al treilea vers al textului.

Realismul

FIȘĂ DE LUCRU 8

O scrisoare pierdută- I. L. Caragiale

1. Completând corect rebusul, pe coloana de la A la B vei descoperi cum se numește cea mai cunoscută comedie a lui I. L. Caragiale.

1. Numele personajului principal feminin 2. Numele junelui-prim 3. Cel care este avocat și director de ziar și încearcă să devină deputat, folosind șantajul 4. Avocatul care trebuia inițial să fie desemnat candidat al partidului de

guvernământ la funcția de deputat 5. Principalul mod de expunere folosit în genul dramatic. 6. Cel care minte în legătură cu cele 44 de steaguri, care trebuiau arborate în oraș cu ocazia alegerilor 7. Formează cuplu comic cu Farfuridi 8. Președinte a numeroase „comitete și comiții” 9. Intervenția unui personaj 10. Subdiviziunile unui act dintr-o piesă de teatru 11. Farfuridi, Cațavencu și Dandanache doresc să câștige la alegeri locul de 12. Indicațiile de regie se mai numesc și 13. Cetățeanul 14. Calitatea stilului de a părea vorbit, prin folosirea unor elemente de limbă vorbită, care dau expunerii un caracter spontan și viu 15. Numele de familie al celui care câștigă alegerile și devine deputat. 16. Acțiunea are loc în capitala unui județ de 17. Orice piesă de teatru este compusă din și scene 18. Zoe este considerată o cochetă (care-și înșală soțul).

Tehnica alegerii duale

2. Citește cu atenție fiecare din întrebările de mai jos. Dacă răspunsul corect este DA, încercuiește litera „D”. În caz contrar, încercuiește litera „N”.

D N I. L. Caragiale este unul dintre cei 4 mari clasici, alături de Mihai Eminescu (poetul), I. Creangă (povestitorul) și I. Slavici (nuvelistul) și cel mai mare dramaturg din literatura română.

D N Comedia O scrisoare pierdută este citită la Junimea și reprezentată în același an (1884) la Teatrul Național din București, unde are un foarte mare succes de public, sala fiind de fiecare dată arhiplină.

3. Citește cu atenție fiecare din afirmațiile de mai jos. În cazul în care apreciezi că afirmația este adevărată, încercuiește litera „A”. În cazul în care apreciezi că afirmația este falsă, încercuiește litera „F”:

A F Comedia este o specie a genului epic, care are caracter satiric, subiect și deznodământ comic.

A F Cetățeanul turmenat amestecă în limbaj termeni populari, regionalisme și neologisme deformatate, iar ticul său verbal produce uneori asociații comice („curat murdar”- epit. aprobativ) sau îl dă de gol (când prefectul observă: „ai tras frumușel condeiu!”, el replică râzând: „Curat condei!”).

4. Alegerea răspunsului corect

Tema centrală a comediei „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale este:

- Conflictul dintre aparență și esență;
- Viața mării burghezii (**familia și politica**);

Iubirea.

5. Completați (în ordine) spațiile libere cu numele celor care au avut scrisoarea primită de Zoe de la amantul ei, prefectul Ștefan Tipătescu.

..... → → →
 →

6. Completează spațiile punctate cu numele a 4 tipuri de comic întâlnite în comedia „O scrisoare pierdută”.

1.
2.
3.
4.

7. **Tehnica perechilor** Înscrieți, în spațiul din stânga numerelor de ordine ale personajelor din coloana A, litera care corespunde tipul de personaj pe care îl reprezintă fiecare:

A.	B.
.....1. Zoe Trahanache	A. tipul cochetei adulterine
.....2. Ștefan Tipătescu	B. Tipul raisonneur-ului
.....3. Zaharia Trahanache	C. tipul cetățeanului
.....4. Nae Cațavencu	D. tipul junelui-prim
.....5. Agamemnon Dandanache	E. tipul încomoratului
.....6. Pristanda	F. tipul prostului fudul
.....7. Tache Farfuridi	G. tipul prostului ticălos
.....8. Iordache Brânzovenescu	H. tipul demagogului și al arivistului
.....9. Cetățeanul turmentat	I. tipul omului slugarnic

8. Modificarea variantei false

Citește cu atenție afirmațiile de mai jos. Dacă afirmația este adevărată, încercuiește litera „A”. Dacă apreciezi că e falsă încercuiește litera „F” și înlocuiește cuvântul subliniat pentru a face ca afirmația să fie adevărată. Scrie cuvântul corect, „înlocuitor”, în spațiul liber, imediat după litera „F”.

Exemple :

A F (.....) 1. Autorul s-a inspirat din evenimentele politice din 1883 (cu un an înainte de apariția piesei): alegerile electorale pentru parlament și revizuirea Constituției, propusă de partidul liberal, aflat la guvernare.

A F (.....) 2. Agamemnon Dandanache este tipul prostului fudul.

A F (.....)3. Comedia „O scrisoare pierdută” de I.L.Caragiale este compusă din 4 acte cu câte 9, 14, 7 și 14 scene”.

Symbolismul**FIȘĂ DE LUCRU 9**
Lacustră- G. Bacovia

De-atâtea nopți aud plouând,
Aud materia plângând...
Sunt singur, și mă duce un gând
Spre locuințele lacustre.

Și parcă dorm pe scânduri ude,
În spate mă izbeste-un val --
Tresar prin somn și mi se pare
Ca n-am tras podul de la mal.

Un gol istoric se întinde,
Pe-acelasi vremuri mă găsesc...
Și simt cum de atâta ploaie
Piloții grei se prăbușesc.

De-atâtea nopți aud plouând,
Tot tresărind, tot așteptând...
Sunt singur, și mă duce-un gând
Spre locuințele lacustre.

1. În orice text poetic există anumite motive literare centrale, care prin repetare pot deveni simboluri. În textul bacovian există un asemenea simbol central. Indică acest simbol și precizează cel puțin două conotații poetice ale acestuia.
2. Precizează cel puțin 4 imagini concrete ale realității pe care le poți sesiza în textul bacovian.
3. Asociază fiecărei imagini reale menționate un sens sau un sentiment pe care crezi că poetul a intenționat să-l îl sugereze.
4. În text există două planuri ale realității: unul al realității subiective (al eului liric), celălalt, al realității obiective (al naturii și al cosmosului). Selectează pe 2 coloane câte 6 cuvinte care pot reconstitui aceste două lumi.

5. Ilustrează faptul că motivul literar al locuinței lacustre este un simbol central al textului.
6. Poezia, în ciuda atmosferei deprimante pe care o sugerează, în ciuda sentimentului profund de angoasă și spleen pe care eul liric le evocă, are o muzicalitate, și ea apăsătoare sau monotonă. Indică două surse ale muzicalității poetice (exemple de rime, de asonanțe, de muzicalitate internă a versurilor) în textul bacovian.
7. George Bacovia este un poet simbolist, iar poezia „Lacustră” aparține acestui curent. Argumentează această idee în minimum 20 de rânduri.

Traditionalismul**FIȘĂ DE LUCRU 10**
De demult- Octavian Goga

I. Se dă următorul text:

“Tot mai rar s-aud în noapte clopotele de la strungă...
Patru inși la popa-n casă țin azi sfat de vreme lungă.

Într-un sfeșnic ard pe masă două lumânari de ceară,
Plin de grije, peană nouă moaie popa-n călimară:

"Patru juzi din patru sate, de la Murăș mai la vale,
Cu supunere se-nchină astăzi înălțimii-tale,

Luminate împărate! Scriem carte cu-ntristare,
Ne-au luat pășunea domnii, fără lege și-ntrebare...

Semne-avem, și-n miezuine le-au fost pus de mult batrânii,
De pe când în țara asta numai noi eram stăpânii...

Nu mai sunt acum pe câmpuri, toate le-a sfărmat dusmanul,
Și pe Ionuț al Floarii ni l-au prăpădit, sărmanul

Ne mor vitele-n ograda și ni-e jale nouă foarte
Și, -nălțate împărate, noi n-am vrea să facem moarte!

Dar ne vrem moșia noastră, vrem și pentru mort dreptate!
Ale înălțimii-tale slugi supuse și plecate,

Am trimis aceasta carte și, precum ca să se stie,
Scris-am eu, popa Istrate, în ziua de Sfânt-Ilie.

Iar noi patru juzi cu toții nu știm slova și scrisoarea
Punem degetul pe cruce și-ntărim și noi plânsoarea."

.....

La fereastra-s zori de ziuă și pătrund încet în casă,
Juzii, treji de gânduri grele, stau cu coatele pe masă.

O nădejde luminează fețele nemângâiete;
A-ntărit scrisoarea popa: la tot colțul o pecete.

Mos Istrate se ridică și, cu mâna tremurată,
Pune cartea în năframă, de trei ori împăturată...

Înțolit de drum, jitarul Radu Roată se ivește,
Vechi caprar din cătănie, știe carte pe nemțește.

El așaza-n sân răvașul și sărută mâna popii,
Juzii strâng o dată mâna, le mijesc în gene stropii.

Stau cu popa-n pragul porții, ochii lor spre drum se-ndreaptă
Când, cu traista subsuoară și toiagu-n mâna dreapta,

În sclipirea dimineții, care rumenește satul,
Radu Roată pleacă-n lume, cu scrisoare la-mpăratul.”

1. Explică semnificația cuvintelor: *struga, jude, miezuina, naframa*
2. Numește indicii (semne de punctuație) prin care, în prima parte a poeziei, autorul ne induce în alt cod și schimbă registrul textului.
3. Comentează titlul poeziei și explică folosirea punctelor de suspensie după titlu.
4. Arată valoarea simbolică pe care o primește cuvântul *casă* în textul dat.
5. Prin ce gest este întărită prinsoarea juzilor?
6. Explică versul: *“În sclipirea dimineții, care rumenește satul,”*
7. Precizează două teme/motive literare prezente în poezie.
8. Argumentează apartenența textului la genul liric.
9. Stabilește sensul conotativ al cuvintelor *noapte și clopotele de la strungă*, din debutul textului.
10. Comentează semnificația pe care o sugerează gesturile personajelor, în finalul poeziei.

PERIOADA INTERBELICĂ (PROZA)**Romanul psihologic****FIȘĂ DE LUCRU 11*****Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război- Camil Petrescu***

„În primăvara anului 1916, ca sublocotenent proaspăt, întâia dată concentrat, luasem parte, cu un regiment de infanterie din capitala, la fortificarea văii Prahovei, între Bușteni și Predeal. Niște șanțulețe ca pentru scurgere de apă, acoperite ici și colo cu ramuri și frunziș, întărite cu pământ ca de un lat de mână, erau botezate de noi tranșee și apărau un front de vreo zece kilometri. [...] Pentru mine însă această concentrare era o lungă deznădejde. De multe ori seara, la popota, era destul un singur cuvânt ca să trezească răscoliri și să întărească dureri amorțite. E îngrozitoare uneori această putere a unei singure propozițiuni, în timpul unei convorbiri normale, ca să pornească dintr-o dată măcinarea sufleteasca, așa cum din zecile de combinații cu șapte litere ale unui lăcat secret, una singura deschide spre interior. În asemenea împrejurări, nopțile mi le petreceam în lungi insomnii, uscate și mistuitoare.

La drept vorbind însă, în astă-seară nu atât discuția, care nu mai era o simpla aluzie, m-a aruncat în halul acesta de răscolire, ba era chiar prea directă ca să mai fie atât de otrăvitoare, cât încercarea neizbutită, pe lângă comandantul batalionului, de a obține o permisie la Câmpulung.

„Popota”* unde suntem acum e într-o odaie mică, sătească, mai sus decât toate satele românești din munte. E abia mai mare ca o colibă, văruiată în alb, cu două paturi înguste la perete, acoperite cu velințe** vechi, și care acum ne slujesc și drept scaune de masă. O lampa de „gaz” da o lumină gălbuie, aproape la fel de leșinată ca a vinului, din paharele mari de apă, de dinainte. Masa e, fîrește, de brad, ca la cârciumile de drum mare și acoperită cu pânză țărănească. Cum fiecare ofițer are tacâmul lui de acasă, ales cu dinadins de proastă calitate, „că se pierde”, avem dinainte o împerechere de farfurii, cuțite și pahare, adunate parcă de prin bălci. Toți cei paisprezece ofițeri ai batalionului de acoperire suntem îngrămădiți aici și, în așteptarea cafelelor, se continuă, fără ca nimeni să se sinchisească de fumăria în care ne găsim, discuția începută odată cu masa și iscată de o gazetă de la aprovizionare.”

Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Camil Petrescu

**popotă* - cantină pentru ofițeri și subofițeri.

** *velință* - țesătură țărănească groasă de lână albă sau vărgată în diferite culori, folosită ca pătură.

1. Precizați sinonimele cuvintelor *deznădejde, să trezească, convorbiri, firește*
2. Transcrieți din text două mărci ale subiectivității (pronume sau verbe de persoana I).
3. Transcrieți patru cuvinte care fac parte din familia lexicală a cuvântului *vorbire/limbă*.
4. Precizați perspectiva narativă identificată în text.
5. Identificați în text trei trăsături ale genului epic.
6. Identificați în text două trăsături ale romanului subiectiv.
7. Precizați modalitățile de caracterizare a personajului.
8. Menționează două teme/motive literare prezente în text.
9. Alcătuiți propoziții cu următoarele omofone: *sa/s-a, neam/ne-am, dune/du-ne, va/v-a, var/v-ar*.

*Romanul experienței***FIȘĂ DE LUCRU 12**
Nuntă în cer- Mircea Eliade**Se dă textul:**

„-E un destin, se-nțelege, continuă Mavrodin nerăbdător, ca și cum s-ar fi temut să nu-și piardă firul povestirii. Este și acesta un destin, căci sunt și altele nenumărate...De foarte multe ori încerc să-mi dau seama de ele, mai ales de acele destine obscure, lipsite de glorie, care decid, fără știrea și în absența noastră, pentru o viață întreagă. Când o iubeam, mă întrebam uneori dacă înainte de a o întâlni nu visasem ceva dramatic sau dacă, la întâlnirea noastră, nu m-a frapat, cum se spune, vreun amănunt extraordinar...De pildă, îmi aduc bine aminte un lucru: când s-a îmbrăcat să plece avea o voaletă largă, neagră, picantă, și blana îi era foarte discret parfumată cu *Ambre antique*. Dar asta se întâmpla cu câteva ceasuri după ce, fără știrea mea, mă îndrăgostisem. Am întâlnit-o la unul din prietenii mei, arhitect bogat, într-o zi cenușie de iarnă, când aș fi putut face orice altceva, la un ceas în care, de obicei, stăteam la mine acasă...8 ianuarie; îmi amintesc perfect data.”

(Nuntă în cer de Mircea Eliade)

Cerințe:

1. Rezumați, în 3-5 rânduri, conținutul fragmentului dat.
2. Precizați rolul acestei secvențe în cadrul operei.
3. Identificați, în text, perspectiva narativă.
4. Indicați reperele spațio-temporale din text.
5. Stabiliți o modalitate de caracterizare a personajului feminin din fragment.
6. Explicați folosirea punctelor de suspensie în text.
7. Dați exemple de 2 imagini artistice din fragment.
8. Comentați o figură de stil din text.
9. Argumentați o trăsătură morală a personajului-narator ce reiese din fragmentul dat..

Romanul balzacian

FIȘĂ DE LUCRU 13

Enigma Otiliei- George Călinescu

„- Până mâine dormi aici, este odaia mea. Fii fără grijă. E cam dezordine, dar o să mă ierți, nu? Noapte buna. Mâine vom sta de vorbă mai mult.

Otilia spuse toate acestea repede, cu un râs grațios, dar cu siguranță în glas, mai dădu o ochire odăii și ieși, făcând lui Felix un salut cu mâna. Se auziră tropote pe scară, trântituri de ușă, și apoi totul reintră în liniște... încăperea era mai mult lungă decât lată și avea o fereastră care da în geamlâc. Acoperită cu o mare cortină de pluș maro. Câteva fotolii scunde și mici de pluș maro, un scrin de nuc de modă veche, dar masiv, un dulap de haine din același lemn și foarte lat dădeau odăii un aer bătrânesc, dar elegant... în apropierea ferestrei se afla o masă de toaletă cu trei oglinzi mobile și cu multe sertare. În fața ei se vedea un scaun rotativ de pian. Sertarele de la toaletă și de la dulapul de haine erau trase afară în diferite grade, și-n ele se vedeau, ca niște intestine colorate, ghemuri de panglici, cămăși de mătase mototolite, batiste de broderie și tot soiul de nimicuri de față. Cutii de pudră numeroase, unele desfundate, flacoane de apă de Colonia destupate erau aruncate în dezordine pe masa de toaletă, ca într-o cabină de actriță, dovedind graba cu care Otilia le mânuia.”

1. Dați sinonimele cuvintelor subliniate în text
2. Scrieți antonimele cuvintelor: *mâine*, *siguranță*
3. Selectează din text, două cuvinte folosite cu sens conotativ
4. Scrieți patru expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul *mână*
5. Transcrieți din text câte o imagine care conturează dimesniunea spațială și temporală
6. Menționează o temă și un motiv
7. Identifică tipul perspectivei narrative
8. Menționează două tehnici narrative specifice romanului realist
9. Realizează un portret al Otiliei, precizând mădalitățile de caracterizare reieșite din text
10. Identificați în text două trăsături ale genului epic
11. Precizați rolul semnelor de punctuație și de ortografie din textul următor; „- Până mâine dormi aici, este odaia mea. Fii fără grijă. E cam dezordine, dar o să mă ierți, nu? Noapte buna. Mâine vom sta de vorbă mai mult.”
12. Scrieți propoziții cu omofonele: *sa/s-a*; *mor/m-or*; *car/c-ar*; *va/v-a*.

CLASA A XII-A

FIȘĂ DE LUCRU (1)

Citește cu atenție:

“Amu cică era odată într-o țară un craiu care aveatreifeciori. Șicraiu acela avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai depărtată. [•••] Mulți ani trecuseră la mijloc de când acești frați nu mai avuseră prilej a se întâlni amândoi... Iară verii, adică feciorii craiului și fetele împăratului, nu se văzuseră niciodată de când erau ei.

Dar ia să nu ne mai depărtăm cu vorba și să încep a depăna firul poveștii. [•••]

Și a ținut veselia ani întregi, și acum mai ține încă; cine se duce acolo be și mănâncă. Iară pe la noi, cine are bani be și mănâncă, iar cine nu, se uită și rabdă. „

Ion Creangă - *Povestea lui Harap Alb*

1. Selectează din prima parte a fragmentului citat indicii spațiali și temporali.
2. Comentează atitudinea naratorului față de cele relatate, având în vedere folosirea persoanei I. plural, „pe la noi” din secvența finală citată.
3. Explică sensul contextual al secvenței: „să încep a depăna firul poveștii”.
4. Explică relația dintre începutul și finalul basmului, evidențiind caracterul realist al acesteia.
5. Alcătuieste o listă cu toate lexemele care nu respectă normele actuale ale limbii literare și motivează existența lor în textul suport.
6. Evidențiază legătura dintre realitate și ficțiune, având în vedere informațiile din fragmentul citat.
7. Realizează un text argumentativ în care să îți exprimi opinia despre nevoia de a menține sau nu, legătura cu rudele aflate la o distanță mare, având în vedere informațiile din basmul cult *Povestea lui Harap Alb*.

FIȘĂ DE LUCRU (2)

Citește cu atenție textul:

„Șicum mergea el, numai iaca i se înfățișază o furnică zburătoare zicând:
— Harap-Alb, fiindcă ești așa de bun, de ți-a fost milă de viața noastră,când treceam pepod, și nu ne-ai stricat veselia, vreau să-ți fac și eu unbine: na-ți aripa asta, și când îi avea vrodată nevoie de mine, să dai focaripei, și atunci eu împreună cu tot neamul meu avem să-ți venim înajutor.

Harap-Alb, strângând aripa cu îngrijire, mulțumește furnicii pentru ajutorul făgăduit și apoi pornește tot înainte. Mai merge el cât mai merge și când la poalele unui codru, numai iaca ce vede o dihanie de om, care se pârălea pe lângă un foc de douăzeci și patru de stânjani. Și tot atunci striga cât îl ținea gura că moare de frig. Și-apoi omul acela era ceva de spăriet, avea niște urechi clăpăuge și niște buzoaie groase și lăbărțate. [•••]

Nu era chip să te apropii de dânsul, că așa tremura de tare, de parcă aghiesmuia dracu. Și dacă ar fi tremurat numai el, ce ți-ar fi fost? Dar toată suflarea din primprejur, îi ținea hangul: vântul gemea ca un nebun, copacii din pădure se văicăreau, pietrele țipau și lemnele de foc pe foc pocneau de ger. „

Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*

1. Indicați sensul din text al secvenței: „ nu era chip,,
2. Indicați cel puțin două teme/motive literare prezente în textul citat, specifice basmului.
3. Identificați o secvență care reprezintă caracterizarea directă pentru Harap-Alb. Ce promisiune îi face Crăiasa Albinelor lui Harap-Alb?
4. Menționați două trăsături fizice ale „creaturii ciudate” întâlnite de Harap-Alb și două reacții ale naturii care sunt în concordanță cu manifestările lui Gerilă.
5. Alcătuieste o comparație între cele două personaje Harap-Alb și Gerila, evidențiind diferența dintre real și fantastic.

Harap-Alb	Gerilă

6. Redactează un text argumentativ în care să îți exprimi părerea despre cum ar trebui să îi acceptăm, sau să nu îi acceptăm, pe cei din jurul nostru., indiferent de felul în care arată, având în vedere valorificarea informațiilor din textul suport, cât și experiența personală sau culturală

FIȘĂ DE LUCRU(3)
CARACTERIZARE DIRECTĂ ȘI INDIRECTĂ
RELAȚIA DINTRE PERSONAJE

Citește cu atenție:

„Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de acește se potrivește Spânului, se bagă în fântână, fără să-l trăsnească prin minte ce i se poate întâmpla. Și cum sta el acolo de se răcorea, Spânul face tranc! copacul pe gura fântânii; apoi se suie deasupra lui și zice cu glas răutăcios:

- Alei! Fecior de om viclean ce te găsește, tocmai de ceea ce te-ai păzit nu ai scăpat [•••] Acum să-mi spui tu cine ești, de unde vii și încotro te duci? Dacă mai vrei să vezi soarele cu ochii și să mai calci pe iarbă verde, atunci jură-mi pe ascuțitul paloșului tău că mi-i da ascultare și supune întru toate, chiar și-n foc de ți-aș zice să te arunci. Și de azi înainte, eu o să fiu în locul tău nepotul împăratului, iară tu, sluga mea. Atunci Spânul pune mâna pe cartea, pe banii și pe armele fiului de craiu și le ia la sine.[•••]

- De-acum înainte să știi că te cheamă Harap-Alb acesta ți-i numele și nu altul ”

Ion Creangă – Povestea lui Harap-Alb

1. Indică sensul contextual al secvenței: „dacă vrei să mai vezi soarele cu ochii și să mai calci pe iarbă verde”
2. Identificați în textul suport două modalități de caracterizare ale fiului de crai, exemplificând cu secvențe relevante fiecare modalitate de caracterizare.
3. Interpretează cuvintele Spânului, adresate lui Harap-Alb: „tocmai de ceea ce te-ai păzit n-ai scăpat” prin referire la evoluția relației dintre cele două personaje.
4. Explică numele lui Harap-Alb dat de Spân, având în vedere sensul denotativ, dar și conotativ al fiecărui element component.
5. Recitește fragmentul citat și completează tabelul de mai jos, urmărind evoluția statutului social, moral și psihologic al protagonistului:

Cine a fost?	De unde vine?	Cine este?	Incotro se duce?	Cine ajunge?
		Harap-Alb		
		Sluga Spânului		

FIȘĂ DE LUCRU (4)
Elemente de structură/compoziție
Sens denotativ/ Sens conotativ
Originalitate și umor moralizator

Citește cu atenție:

„- Zău, nu sugiești, măi Buzilă? Da” amar mai ești la viață; când te mâinii faci sânge în baligă, zise Flămânzilă. Tare-mi ești drag. Te-aș vâra în sân, dar, nu încapi de urechi. Ia mai bine ogoiește-te oleacă și mai strânge-ți buzisoarele acasă; nu de alta, dar să nu-ți pară rău pe urmă că doar nu ești numai tu în casa asta.

- **Ei, apoi! Vorba ceea; Fă bine, să-ți auzi de rău! Zise Gerilă. [•••]**

- **Ai dreptate, măi Gerilă, numai tu nu te cauți, zise Ochilă. Dar cu prujituri de-ale tale, acuș se duce noaptea și vai de odihna noastră . Măcar duce noaptea și vai de odihna noastră. Măcar tu să fii acela, ce ai zice, când ți-ar stica cineva somnul? Ba încă ai dat peste niște oameni ai lui Dumnezeu, dar să fi fost cu alții, hei!, hei! Mâncai papară până acum.**

- **Ia să-ți faci chica topor, spinarea dobă și pântecul cobză, zise Setilă, căci altminterile nu-i chip să-o scoși la capăt cu buclucașul ăsta.”**

Ion Creangă – Povestea lui Harap-Alb

1. Indicați sensul contextual al fiecăreia dintre următoarele structuriș evidențiați efectul umoristic al acestora:

- „sugiește”
- „amarnic mai ești la viață”
- „faci sânge-n baligă”
- „te-aș vâra în sân”
- „ogioește-te”
- „numai nu te cauți”
- „oameni ai lui Dumnezeu”
- „mâncai papară”
- „sâ-i faci chica topor”

2. Menționează tipul de perspectivă narativă din fragmentul citat, selectând două mărci lexico-gramaticale ale prezenței naratorului.
3. Explicați rolul minim al naratorului în dialogul cuprins în textul citat.
4. Explicați în ce constă originalitatea autorului având în vedere registrul lexical folosit, valorificând textul suport.
5. Selectați din fragmentul citat un proverb, apoi explicați rolul acestuia în context, dezvoltând una dintre următoarele sugestii:
 - transmit un mesaj moralizator,
 - rezumă ideile și acțiunea,
 - evidențiază răutatea și lipsa de recunoștință a celor care primesc ajutor.

FIȘĂ DE LUCRU (5)
TEST DE LECTURĂ
„Ion” - Liviu Rebreanu

1. Completează spațiile libere:

- a) Hora duminicală are loc în curtea.....
- b) Vasile Baciș îl vrea ca ginere pe.....
- c) Ion îi cere ajutorul luipentru a scăpa de procesul cu Simion Lungu.
- d) Laura se căsătorește cu.....pentru că
- e) Ana are o moarte violentă;.....
- f) Moartea lui Petrișor survine din.....

2) Încercuiește răspunsul corect:

- Ideea de a o seduce pe Ana pentru a obține pământurile lui V. Baciș îi aparține lui:

- a) Zaharia Herdelea
- b) Zenobia
- c) Titu Herdelea

- Pentru a-și reîntregi loturile de pământ ciopârțite de Alexandru Pop Glănețușul, Ion:

- a) lucrează delnițele lui Baciș fără acordul acestuia,
- b) intră cu câteva brazde în pământul lui Simion Lungu,
- c) cumpără o bucată de pământ de la Toma Bulbuc.

- Ion decide să se împace cu George Bulbuc:

- a) ca să își redobândească statutul între flăcăii satului,
- b) ca să o poată vizita pe Florica,
- c) ca să pună mâna și pe averea acestuia,

- Învățătorul Herdelea își pierde slujba deoarece:

- a) este trimis în sat un învățător mai tânăr,

- b) refuză să predea elevilor în limba maghiară,
 - c) nu îl votează pe reprezentantul magiar,
- Destinul lui Ion, care se căsătorește pentru avere cu o fată înstărită se aseamănă cu cel al lui:

- a) Vasile Baci,
- b) Toma Bulbuc,
- c) Alexandru Pop Glănețușul

3. Formulează răspunsuri adecvate pentru următoarele cerințe:

- a) Care este rolul Savistei, „oloaga satului”, în evoluția întâmplărilor pentru finalul tragic al lui Ion?
- b) Menționează două scene importante care preced sinuciderea Anei.
- c) Explică motivele pentru care Herdelenii sunt în conflict cu preotul Belciug.
- d) Prezintă un obicei al țăranilor comun cu existența intelectualilor.

FIȘĂ DE LUCRU (6)
Particularitățile de structură
(Începu - Final)

Citește cu atenție textul:

„Din șoseaua ce vine de la Cârlibaba, întovărășind Someșul când în dreapta, când în stânga, până la Cluj și chiar mai departe, se desprinde un drum alb mai sus de Armadia, trece raul peste podul bătrân de lemn, acoperit cu șindrilă mucegaită, spîntecă satul Jidovița și aleargă spre Bistrița, unde se pierde în cealaltă șosea națională care coboară din Bucovina printre cătoarea Bârgăului.

Lăsând Jidovița, drumul urcă anevoie până ce-șiface loc printre dealurile strâmtorâte, pe urmă însă înaintează vesel, neted, mai ascunzându-se printre fagi tineri ai Padurii-Dommești, mai poposind puțin la Cișmeaua-Mortului, unde picură veșnic apă de izvor răcoritoare, apoi cotește brusc pe sub Râpele-Dracului, ca să dea buzna în Pripasul pitit într-oscrântitură de coline.

La marginea satului te întâmpină din stânga o cruce strâmbă pe care e răstignit un Hristos cu fața spălăcită de ploii și cu o cununie de flori veștede agățată de picioare. Suflă o adiere ușoară, și Hristos își tremură jalnic trupul de tinichea ruginită pe lemnul mâncat de cariiși înnegrit de vremuri.

Satul parcă e mort.”

„Paste drum, pe crucea de lemn, Hristosul de tinichea, cu fața poleită de o rază întârziată, parcă-i mangăia, zuruindu-și ușor trupul în adierea înserării de toamnă. [...]

La Râpele-Dracului bătrânii întoarseră capul. Pripasul de-abia își mai arăta câteva case. Doar turnul bise-rial moi, stralucitor, se mai înalta ca un cap biruitor. [...]

Apoi, șoseaua cotește, apoi se îndoaie apoi se întinde iar dreaptă ca o panglică cenușie în urmă Cișmeaua-Mortului, pe când în dreapta, pe hotarul veșted, delnițele urcă, se împart, se încurcă până sub pădurea Vărarei. Apoi Padurea-Domnească înghite uruitul trăsării, vâltorindu-l în ecouri zgomotoase. Satul a rămas înapoi același, parcă nimic nu s-ar fi schimbat. Câțiva oameni s-au stins, alții le-au luat locul. Peste zvârcolirile vieții, vremea vine nepăsătoare, ștergând toate urmele. Suferințele, patimile, năzuințele, mari sau mici, se pierd într-o taină dureros de necuprinsă, ca niște tremurări plâpânde într-un uragan urias.

[...]Drumul trece prin Jidovița, pe podul de lemn,acoperit, de peste Someș, si pe urmă se pierde în șoseaua cea mare și fără început... ”

Liviu Rebreanu - Ion

1. Selectează din fragmentele citate două elemente comune care compun relația incipit-final.
2. Indică sensul contextual al fiecărei secvențe menționate:
 - „un drum alb (...) spintecă satul Jidovița”
 - „drumul urcă anevoie”
 - „Hristos își tremură jalnic trupul”
 - „Satul parcă e mort”
 - „Hristosul (...) cu fața poleită de o rază întârziată ”
 - „turnul bisericii noi, strălucitor, se înalță ca un cap biruitor”
 - „Pădurea Domnească înghite urmăritul trăsorii”
3. Comentează semnificația a două figuri de stil diferite folosite în prezentarea drumului.
4. Comentează semnificația textului metaforic dat fiecăruia dintre cele două părți ale romanului: Glasul pământului și Glasul iubirii.
5. Exprimă-ți părerea într-un text argumentativ în legătură cu alegerile pozitive sau negative făcute în viață, raportându-te la alegerile făcute de Ion în opera lui Liviu Rebreanu. Valorifică atât informațiile din roman, cât și experiența personală sau culturală.

**FIȘĂ DE LUCRU(7).
RELAȚIA DINTRE DOUĂ PERSONAJE.
CARACTERIZARE DIRECTĂ ȘI INDIRECTĂ.**

CITEȘTE TEXTUL DE MAI JOS:

„ De-abia acum înțelese Ion că împreună cu pământul trebuie să primească și pe Ana și că, fără ea, n-ar fi dobândit niciodată averea. Nu mai schimbuse cu ea nici o vorbă de câteva șuini. I se părea o străină și nu-i venea să creadă că în pânțele ei se plămădește o ființă din sângele lui... O privea și se mira c-a putut el săruta și îmbrățișa pe fata această uscată, cu ochii pierduți în cap de plâns, cu obraji gălbejiți, cu pete cenușii și care. Împopoțonată cum era astăzi, părea și mai urâtă. În aceeași vreme genunchii lui atingeau genunchii Floricăi, pe care și-o alesese drușcă cu Margareta lui Csoma Ciocănaș. Florica era arpinsă în obraji, cu buzele roșii, umede și pline, cu ochii albaștrii și limpezi ca cerul de vară și avea în toată înfățișarea o veselie sănătoasă pe care se silea și nu izbutea să o ascundă. Ion își aduce aminte cum a strâns-o în brațe astă-toamnă și mai înainte, cât i-a fost de dragă și cum i-a făgăduit c-o va lua ca nevastă. Îi era rușine că acum se însoară cu alta și de rușine îl bufnea un râs prostesc și nu-și putea lua ochii de la Florica.,,

(Liviu Rebreanu, „Ion-volumul I,,)

1. Menționează personajele întâlnite în fragmentul citat și relația pe care o împart aceștia.

2. Indică sensul contextual al secvențelor:

- ,, i se părea o străină,,
- ,,pânțele ei plămădește,,
- ,,fata asta uscată...cu obraji gălbejiți.
- ,,era arpinsă în obraji,,
- ,,o veselie sănătoasă,,

3. Completează tabelul de mai jos.

Personaje	Portret fizic(3 trăsături)	Modalități de caracterizare	Procedee artistice folosite în caracterizare.
Ana			
Florica			

4. Mneționează elementul de portret pe care cade accentul în descrierea fetelor. Precizează tipul de conflict(interior/exterior) pe care îl generează relația lui Ion cu Ana, respectiv, cu Florica.

Ana-

Florica-

Ion-

5. Comentează impactul acțiunilor lui Ion, asupra destinului celor două iubiri din viața sa: pământul și Florica.

FIȘĂ DE LUCRU (8)**Test de Lectură****– Romanul Subiectiv –****Camil Petrescu - *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***

I. Încercuiește numele personajelor care nu fac parte din familia lui Gheorghidiu.

- Nae	- Dimiu
- Tache	- Floroiu
- Corneliu	- Iorga
- Anișoara	- Tănase
- Grigoriade	- Orișan

II. Completează spațiile libere:

- a) Acțiunea romanului începe în anul
- b) Acțiunea romanului este plasată la început în localitățile:
.....
- c) Gheorghidiu este student la facultatea de.....
- d) Unchiul lui Gheorghidiu, care este politician, se numește:.....
- e) Avera moștenită de la unchiul bogat cuprinde (cel puțin două detalii):
.....și.....

III. Alege răspunsul corect:

1. Gheorghidiu și soția lui au început o relație :
 - a) din dragoste;
 - b) din orgoliul că ea este cea mai frumoasă studentă;
 - c) din interes, el fiind un student bogat.

2. Războiul pe fundalul căruia au loc evenimentele se numește:
 - a) Războiul de Independență
 - b) Primul Război Mondial
 - c) Al Doilea Război Mondial

3. Informațiile care se referă la presupusul amant al Elei sunt:
 - a) Deputat, industrieș, avar;
 - b) Avocat, dansator , venit de prin Cabaretele Parisului, ca să scape de război;
 - c) Ofițer roman, dornic să se afirme pe front.

4. Finalul Romanului următoarele date:
 - a) Gheorghidiu dezertează, apoi omoară pe soția lui și pe amantul acesteia.
 - b) Gheorghidiu se îmbogățește se și mai mult pe urma războiului, apoi intră în politică, ajutat de unchiul său.
 - c) Gheorghidiu renunță la toată averea moștenită în favoarea soției, dorind să divorțeze.

5. Explică din două perspective titlul romanului, având în vedere elementul comun, „noaptea”.

6. Menționează două scene din roman care să evidențieze unicitatea sistemului de valori după care își ghidează viața Ștefan Gheorghidiu.

FIȘĂ DE LUCRU (9)**Particularități de structură și compoziție****Camil Petrescu -*Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***

„Mă gândesc halucinat că aș fi putut ucide pentru femeia asta ... că aș fi putut fi închis pe din cauza ei pentru crimă.

- Vezi aia blondă de colo? m.... aialaltă mai grasă puțin, de la masa cu cei doi domni și două doamne...
- Ei?
- E nevasta lui Gheorghidiu... Nu-ți aduci aminte?
- A... pentru asta? Ce-a găsit la ea, dragă? Să ucidă pentru ea?... nu mai putea găsi alta la fel??

A doua zi m-am mutat la hotel pentru săptămâna pe care urma să o petrec în permisie.

I-am dăruit nevastei-mi încă o sumă ca aceea cerută de ea la Câmpulung și m-am interesat să văd cu ce formalitate îi pot oferi casele din Constanța. I-am scris că-i las absolut tot ce e în casă, de la obiecte de preț, la cărți... de la lucruri personale la amintiri.

Adică tot trecutul!”

Camil Petrescu – *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*

1. Ce moment al subiectului reprezintă fragmentul citat?
2. Raportează acest fragment la începutul romanului:

„În primăvara anului 1916, ca sublocotenent proaspăt, întâia dată concentrat, luasem parte cu un regiment de infanterii din capitală la fortificarea Văii Prahovei, între Bușteni și Predeal. ”

Care dintre cele două fragmente surprinde mai adecvat problematica romanului?

3. Citește cuprinsul cărții și răspunde la următoarele întrebări:
 - a) Câte părți sunt și cum sunt intitulate?
 - b) Care este legătura dintre titlu și compoziția romanului?

- c) Care este semnificația numerelor ordinale (ultima, întâia)?

- 4. Explică repetiția substantivului „nopti” în titlu.

- 5. Indică sensul din text al secvenței: „mă gândesc halucinat”.

- 6. Redactează un text argumentativ în care să îți exprimi părerea/opinia în legătură cu nevoia de sinceritate într-o relație de dragoste, indiferent de consecințele pe care le provoacă adevărul spus. Valorifică atât informații din textul suport cât și experiențele proprii.

FIȘĂ DE LUCRU(10)
TEXTUL LIRIC, FIGURI DE LIRISM, FIGURI DE STIL
RELAȚIA DINTRE IDEEA POETICĂ ȘI MIJLOACELE ARTISTICE

Citește cu atenție poezia de mai jos:

„Pe-ascuns de ea, cu întristări tăcute,
În poemul dragostei, să nu mă vadă
Cu fir de gând, cu bucurii trecute
Cos frunzele iubirii să nu cadă!

Iubita mea, prin anii care zboară,
Prin zilele care se duc arzând.
Nu voi cunoaște c-a trecut o vară,
De n-o să vadă frunzele căzând,, .

(Virgil Carianopol, „Pe-ascuns,,)

I.

1. Indică sensul din text al următoarelor secvențe: „, cos frunzele iubirii, , ; „zilele care se duc arzând,,
2. Menționează tema literară și două motive literare prezente în textul poetic.
3. Selectează din textul suport: un epitet, o metaforă, o personificare
4. Prezintă în 30-50 de cuvinte un sentiment al autorului/eului liric surprins în ultima strofă.
5. Explică motivul pentru care eul liric „coase,, frunzele, să nu cadă.
6. Menționează tipul lirismului din poezia citată, exemplificând cu mărci lexico-gramaticale specifice tipul de lirism identificat.

II. Comentează textul de mai jos în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

FIȘĂ DE LUCRU(11)
TEXTUL LIRIC, FIGURI DE STIL, SEMNIFICAȚIA TITLULUI
Relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice

„În noaptea tristă care ne desparte,
Tu poate simți în jurul tău suspine
Și fâlfâiri de aripi și de șoapte..
E dorul meu ce vine de departe
Și ostenit adoarme lângă tine,
Cuminte ca un fluture de noapte
Ce s-a lăsat la capul tău, pe-o carte
Închisă de la sine
Când ai simțit că somnul ne desparte...,,

(George Topârceanu, Șoapte)

Subiectul I.

1. Prezintă mesajul poeziei citate, având în vedere tema literară, regăsită în textul suport.
2. Selectează cel puțin 5 figuri de stil din poezie din care să le numești.
3. Explică semnificația titlului din perspectivă denotativă, apoi conotativă.
4. Explică semnificația versurilor,, **Tu poate simți în jurul tău suspine/ Și fâlfâiri de aripi și de șoapte..,,**
5. Menționează tipul de lirism prezent în poezia citată, având în vedere mărcile lexico-gramaticale specifice.
6. Prezintă în minim 50 de cuvinte relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice din poezia *Șoapte* de George Topârceanu.

FIȘĂ DE LUCRU(12)
Textul dramatic, Structura specifică, Dialogul-MOD DE EXPUNERE
PREDOMINANT. ROLUL NOTAȚIILOR AUTORULUI.

ACTUL I

Decor unic. Birou-salon. Provincie. Zi de mai, în casa domnului Alexandru Filimon. Mobilă învechită. Pian cu fotografii. Panoplie*. Pe un perete, două fotografii mărite cu cărbunele, ale doamnei și domnului Filimon, ceva mai tineri și semnate Alice, tronează în rame de aur, foarte încărcate, oval peste pătrat. Ușa și ferestrele se vor așeza după fantezia regizorului sau posibilitățile teatrului.

Ceasornicul cu cuc anunță ora patru. Doamna Raluca Filimon e în scenă cu fiica dumisale, Alice, și brodează.

RALUCA: Patru.

ALICE (care citește un roman): Te-am rugat de-atâtea ori, mamă, să scoți cucul ăsta din casă. Nu e modern.

RALUCA: Amintire de la mama...

ALICE: Dac-am păstra toate amintirile...

(Victor Eftimiu, *Omul care a văzut moartea*)

Subiectul I.

1. Identifică în textul citat cel puțin două tipuri de notații ale autorului și numește felul acestora.
2. Rezumă într-o frază conținutul dialogului dintre Raluca și Alice.
3. Prezintă în minimum 50 de cuvinte rolul notațiilor autorului în textul citat.
4. Prezintă în minimum 50 de cuvinte două argumente prin care textul citat aparține genului dramatic.

BIBLIOGRAFIE

1. Eseul scurt pentru bacalaureat – Cristina Issa, Editura Booklet, București, 2019.
2. Eseul: genul liric; genul epic; genul dramatic – Camelia Ciurescu, Carmen Rugină, Editura Delfin, București 2019.
3. Bac 2022. Limba și literatura română; toate profilurile – Mihaela Doboș, Editura Humanitas, București, 2022.
4. Bac 2022. Limba și literatura română – Monica-Cristina Anisie, Constantin Ciprian Nistor, Editura Corint, București, 2022.
5. O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev – Florentina Sâmișăian, Editura Art, Cluj, 2017.

În loc de concluzii

*„De învățat înveți multe și de la toți.
Dar profesor nu e decât cel care te învață să înveți.”*
Constantin Noica

Implementarea Proiectului Rose Bac++, din cadrul Proiectului privind învățământul secundar ROSE, Schema de granturi pentru licee a contribuit în mod decisiv la reducerea abandonului școlar și la creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat a elevilor Liceului Teoretic Bogdan Vodă Hălăucești.

Pentru realizarea obiectivelor propuse, echipa de proiect a organizat activități remediale, de consiliere, de îndrumare și orientare profesională, dar și activități de coaching, de dezvoltare personală, de dezvoltarea a abilităților socio-emoționale, activități extracurriculare și de informare, vizite și excursii de documentare, stagii de pregătire.

Principalii beneficiari ai proiectului au fost și vor fi elevii noștri, cei care, prin activitățile organizate, au luat contact cu abordări moderne ale actului de predare, cu noi modalități de învățare, menite să le stimuleze interesul și să-i motiveze să învețe.

Pe lângă gradul de promovabilitate, impactul orelor remediale a fost vizibil și în notele mari obținute de elevi la examen. Din grupul țintă, format din 85 de elevi, au fost înscriși 28 de elevi din anul terminal, iar 22 de elevi au promovat examenul de bacalaureat.

Situația pe discipline a fost următoarea:

La limba și literatura română, au fost înscriși 10 elevi, promovabilitatea fiind de 100%, media disciplinei fiind 6,69.

La matematică, din cei 10 elevi înscriși, 8 au reușit să promoveze examenul, procentul de promovabilitate fiind de 80%, media fiind de 6,71. Au fost obținute 4 note peste 8.

La istorie, din 10 elevi înscriși, 9 au susținut proba, toți promovând-o, media clasei fiind 6,42, obținându-se de asemenea, 4 note peste 8.

La biologie au fost înscriși 7 elevi, 5 au promovat, procentul de promovabilitate fiind de 85,7%, media clasei fiind 8,10, iar 4 elevi au obținut note peste 9,45.

La geografie au fost înscriși 11 elevi, toți promovând această disciplină, media clasei fiind 7,29. Patru elevi au obținut note peste 8.

Utilizarea noilor tehnologii a contribuit la îmbunătățirea calitativă a procesul instructiv-educativ, la transferul funcțional al conținuturilor, la eficiențarea activităților de învățare prin asigurarea unui feed-back permanent, la formarea și dezvoltarea capacităților de autoevaluare și autoapreciere, oferind facilități de prelucrare rapidă a datelor, de afișare a rezultatelor, dar și bucurie, entuziasm, concentrare, atenție, conferind autenticitate activităților desfășurate.

Toate aceste activități au avut darul de a-i apropia pe elevi și profesori într-un efort comun de transmitere-receptare a noilor cunoștințe, de dezvoltare a competențelor cheie, sporind încrederea între actorii școlii. Adevăratul profesor te învață din inimă și nu din carte, spune un vechi proverb.

Profesia didactică are o dimensiune umană extrem de puternică. Un profesor nu înseamnă doar competențe pedagogice, competențe de comunicare și relaționare, competențe psiho-sociale, tehnice și tehnologice, competențe de management al carierei și competențe de evaluare a elevilor, ci și atitudini, valori, ethos, o conștiință profesională.

Eficiențarea demersului didactic depinde de relația profesor – elev, de modul în care se asigură un echilibru între așteptările elevilor și obiectivele lecției, prin selectarea inspirată a conținuturilor, a strategiilor și mijloacelor didactice, de felul în care cadrul didactic știe să utilizeze cuvântul ca mijloc de îndrumare prin întrebări, răspunsuri, indicații, explicații, aprecieri.

Proiectul a constituit o bună oportunitate de perfecționare a stilului și a competențelor didactice, de familiarizare cu noile tendințe europene în domeniul educației, nu doar pentru profesorii participanți, ci pentru toate cadrele didactice ale Liceului Teoretic *Bogdan Vodă* Hălăucești, pentru că „o școală în care profesorul nu învață și el, e o absurditate.”¹

Iată și câteva gânduri² ale elevilor participanți în proiect:

„Proiectul ROSE a fost unul foarte important deoarece am dobândit multe cunoștințe dar am și aprofundat unele noțiuni . Totodată consider că a fost o pregătire suplimentară pentru examenul de bacalaureat, care m-a ajutat foarte mult. ” (Delia Brașoveanu)

„Programul ROSE mi-a oferit șansa de a-mi îmbogăți cunoștințele în domeniile pe care le-am avut ca bază în liceu. Prin intermediul acestui proiect am realizat și o conexiune specială cu profesorii, reușind să acumulez informații benefice, nu doar în context școlar ci și pentru viața cotidiană. Acest

¹ Constantin Noica - *Jurnal filozofic* (1993)

² *Reper cultural-educational, Nr.7, Despre ROSE și impactul său* – prof. Alina Cășuneanu, p.73

proiect m-a ajutat să imi depășesc limitele și să leg o relație frumoasă cu profesorii, care au fost mereu alături de noi.”(Miruna Mihăeș) .

„În cadrul pregătirii de la Rose am avut ocazia de a mă întâlni cu un nou tip de abordare în ceea ce privește pregătirea examenului de Bacalaureat. Interesul crescut al profesorilor și metodele de explicare a noțiunilor au fost adaptate pentru ca fiecare elev în parte să înțeleagă informațiile cât mai bine.În acest sens,în cadrul pregătirii Rose, a fost sporit nu doar interesul elevilor ci și al profesorilor.Deasemeni Rose a reprezentat un punct de sprijin extrem de important pentru bacalaureat.” (Geanina Clopoțel)

„Pentru mine proiectul ROSE a reprezentat o mare oportunitate și un ajutor foarte mare în ultimul an de liceu. Orele de pregătire din cadrul acestui proiect s-au mulat perfect pe nevoile noastre de elevi care urmează să dea bacalaureatul. Au fost ore de pregătire interactive și educative, într-un cadru relaxant, care ne-au ajutat să ne consolidăm cunoștințele pentru a reuși să facem față acestui examen important.

Totodată, acest proiect ne-a ajutat și din punct de vedere emoțional, pentru că profesorii au fost atenți ca noi să nu lăsăm stresul și presiunea examenului să ne afecteze într-un mod negativ. Legătura noastră cu profesorii a fost una apropiată și s-a întarit pe tot parcursul orelor de pregătire pentru că au fost alături de noi și am trecut împreună prin ultimul an de liceu, unul cu multe provocări pentru noi.

Pe mine m-a ajutat foarte mult pentru că nu am mai simțit nevoia să fac pregătire în particular pentru materiile de bacalaureat și pentru că a fost un mediu familiar, unde am fost cu profesorii de la clasa și cu colegii.” (Cătălina Gurgu)

Reunirea materialelor utilizate pe parcursul desfășurării proiectului în paginile prezentului ghid constituie un demers menit să ofere modele de valorificare a relației informare-formare la nivelul mesajelor pedagogice proiectate în sensul simplificării, schematizării, esențializării, prin corelarea intra și interdisciplinară a cunoștințelor, cu trecere de la pedagogic către social, de perfecționare a activității didactice printr-o raportare permanentă la ceea ce gândesc și simt, precum și la modul în care se comportă elevii, în spiritul paradigmei curriculumului și a tendințelor educaționale actuale.

Disclaimer

Ghidul metodologic apare în cadrul Proiectului ROSE Bac++ - proiect finanțat de Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), ce are ca scop reducerea abandonului în învățământul secundar și terțiar și la creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat. Această publicație reflectă punctul de vedere al autorilor, care își asumă responsabilitatea corectitudinii și a originalității materialelor publicate. Instituția nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

ROSE BAC++
LICEUL TEORETIC
BOGDAN VODĂ
HĂLĂUCEȘTI - IAȘI
TEL. 0232 717 513
FAX: 0232 715 671
www.liceulhalaucesti.ro

editura pim

Tipar digital realizat la Tipografia PIM
Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 109
Iași – 700497

Tel.: 0730.086.676, 0732.430.407

Fax: 0332. 440.715

Email: editura@pimcopy.ro

www.pimcopy.ro

Bun pentru tipar – nov. 2022

Proiectul privind învățământul secundar ROSE
Schema de granturi pentru licee

www.liceulhalaucesti.ro

ROSE BAC++
LICEUL TEORETIC
BOGDAN VODĂ
HĂLĂUCEȘTI
TEL. 0232 717 513
FAX. 0232 715 671